

HAVPLAN- REDEGØRELSE

HAVPLANREDEGØRELSE

November 2023

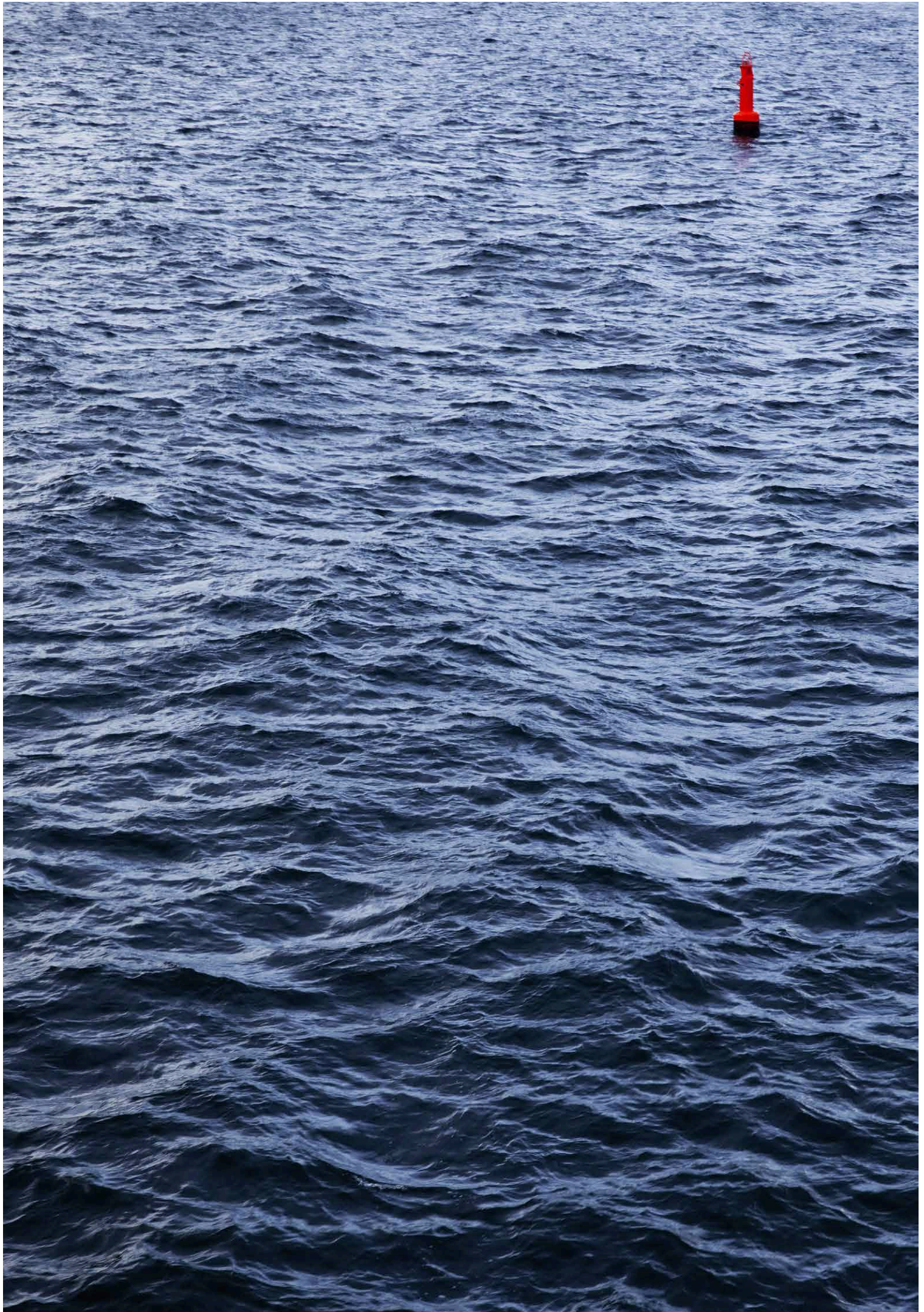
Havplansekretariatet

BAGGRUND

Havplanen er udarbejdet af Søfartsstyrelsen under Erhvervsministeriet i samråd med øvrige berørte ministerier og under inddragelse af kystkommuner og relevante erhvervs- og interesseorganisationer.

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	5
2. BAGGRUND	7
2.1. Baggrund for havplanen	8
2.2. Havplanens formål og rammer	9
2.3. Elementerne i havplanlægningen	10
2.4. Havplanlægningsprocessen	12
2.5. Havplanens relation til andre planer og love	13
2.6. CO ₂ -reducerende aktiviteter i havplanen	19
2.7. Havplanens erhvervsøkonomiske konsekvenser	20
3. BESKRIVELSE AF ANVENDELSER OG AKIVITETER	23
3.1. Udviklingszoner	24
3.2. Særlige anvendelseszoner	31
3.3. Natur- og miljøbeskyttelsesområder (N)	38
3.4. Generel anvendelseszone (G)	39
3.5. Turisme og rekreative aktiviteter	40
3.6. Fiskeri	41
4. BESKRIVELSER AF ANDRE RELEVANTE AKTIVITETER	43
Bilag 1 – Liste over zonetyper og datasæt der indgår i havplanen	44

INDLEDNING

Den 7. juni 2023 indgik regeringen (Socialdemokratiet, Moderaterne, Venstre) sammen med Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige en aftale om Danmarks havplan.

Med aftale om Danmarks havplan er aftalepartierne enige om, at der er behov for at balancere anvendelsen af det samlede danske havareal. Aftalepartierne er enige om en fordobling af udlægget i havplanen til vedvarende energi og energiøer fra ca. 15 pct. af havarealet i den gældende havplan til ca. 30 pct. af havarealet med henblik på en omfattende udbygning af havvind (VE) på det danske havareal af hensyn til den danske klimapolitik, og for at gøre Danmark og Europa uafhængige af fossil energi. Samtidig skal Danmarks havplan være med til bl.a. at sikre naturbeskyttelse, forsvarsinteresser, fiskeri, maritim transport og rekreativ sejlads. Danmarks havplan skal således udtrykke en balance mellem de nye aktiviteter, der er behov for, så Europa kan blive selvforsynende med energi, hensyn til dem der benytter havet i dag og behovet for beskyttelse af natur og biodiversitet.

Med aftalens indgåelse er aftalepartierne derudover enige om at skabe bedre vilkår for natur og biodiversitet. Det sker ved, at der med havplanen udlægges og

angives i alt mere end 30 pct. beskyttet natur, og ved gradvist at øge andelen af strengt beskyttede områder på havet fra ca. 4 pct. af havarealet i den tidligere havplan til, at 8 pct. havarealet i 2028 til 10 pct. streng beskyttelse, som skal være nået i 2030.

Endvidere skal havplanen understøtte styrkelsen af forsvaret og fastholde dansk forsvars mulighed for øvelser på havet, især i lyset af den ændrede geopolitiske situation i Europa. Forsvarsaktiviteter er undtaget fra havplanen, og havplanen indvirker ikke på udmøntningen af nuværende og fremtidige aftaler om forsvarsområdet, herunder træning og øvelser med nye kapaciteter.

Aftalepartierne er desuden enige om, at der foretages en række yderligere ændringer af havplanen, der er beskrevet yderligere i bilag 2. Der vil fortsat skulle meddeles tilladelse til aktiviteter på havet efter den eksisterende sektorlovgivning, herunder regler om natur- og miljøbeskyttelse.

Den politiske aftale om havplanen indeholder desuden også elementer, der ikke udmøntes ved ændringen og udstedelsen af havplanen.

2. BAGGRUND

Danmarks havareal udgør 104.616 km², hvilket er omkring 2,5 gange større end Danmarks samlede landareal. De danske havområder har altid spillet en afgørende rolle for Danmarks udvikling. Havet har igennem historien udgjort hjørnestenen for handel, og som søfartsnation var det gennem havet, at verden åbnede sig. Danmark er fortsat en stor søfartsnation, men i dag spiller havet også en vigtig rolle som rekreativt fristed og ikke mindst i den grønne omstilling.

Der er i gennem de seneste årtier sket en stigning i efterspørgslen efter havarealet og de ressourcer, som findes ud på havet. Samtidig er der stigende ønsker og krav til beskyttelse af havet.

Havplanen skal bidrage til de overordnede planlægningsmæssige rammer for energisektoren til søs, søtransport, transportinfrastruktur (fx broer), fiskeri og akvakultur, indvinding af råstoffer på havet, landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning samt bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøet.

Havplanen er bindende for danske myndigheder, der ikke må give tilladelser eller foretage planlægning, som er i strid med havplanen. Havplanen giver ikke ret til, at virksomheder eller borgere kan få en tilladelse til den aktivitet, som et område er udlagt til, da dette afhænger af den konkrete sagsbehandling efter sektorlovgivningen. Havplanen sætter dog rammen for den strategiske prioritering af anvendelsen af det danske havareal. Borgere og virksomheder vil derfor fortsat skulle søge tilladelser efter den relevante sektorlovgivning.

Der er i havplanen udlagt betydelige områder, der kan anvendes til flere formål. I disse områder er det vurderet, at der er mulighed for, at flere interesser kan tilgodeses. Sameksistens vurderes at blive et stadig vigtigere instrument i takt med, at ønskerne til anvendelsen af havarealerne øges, og det ofte er de samme arealer, der vurderes mest attraktive til flere formål.

Havplanen har også betydning for tilladelser til andre aktiviteter på havet, der ikke direkte planlægges for i havplanen, da disse tilladelser ikke må være i modstrid med havplanen. Det gælder for eksempel havneudvidelser og kystbeskyttelses anlæg. De mange aktiviteter, der foregår på havet, uden at det kræver en forudgående tilladelse fra en offentlig myndighed, kan fortsat foregå efter havplanens ikrafttræden. Det drejer sig fx om rekreativ anvendelse og turisme.

Den digitale udformning af havplanen giver mulighed for at få vist en række yderligere oplysninger om aktiviteter på havet, der ikke er omfattet af havplanen, men som er med til skabe et mere nuanceret billede af, hvordan havarealerne anvendes og beskyttes. Disse oplysninger bliver præsenteret i kapitel 4.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af havplanen blevet inddraget interessenter i planlægningsarbejdet. Dette er sket ved dialog med uafhængige eksperter, erhvervs- og interesseorganisationer samt kommunale og statslige myndigheder med maritim tilknytning. Inddragelsen af interessenter har bidraget til at øge vidensniveauet og afklare diversiteten af havets anvendelser.

2.1. Baggrund for havplanen

Rammerne for havplanen er fastlagt i havplanloven,¹ der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om maritim fysisk planlægning². Direktivets formål er at bidrage til at fremme en bæredygtig økonomisk vækst i de maritime erhverv, en bæredygtig udvikling af havarealerne og en bæredygtig udnyttelse af havressourcerne under anvendelse af en økosystembaseret tilgang. Direktivet har ydermere til formål at fremme sameksistensen af forskellige relevante aktiviteter og anvendelser samt at tage hensyn til samspillet mellem vand og land. Endelig skal direktivet også bidrage til at styrke det grænseoverskridende samarbejde mellem EU-medlemsstater, der grænser op til de samme havområder. Havplanen er fastsat i en bekendtgørelse, som består af et digitalt kort og tilhørende bestemmelser. I det digitale kort er der anført arealudlæg med dels en række generelle regler og

dels områdespecifikke regler for statslige og kommunale myndigheders adgang til at vedtage planer om eller meddele tilladelse m.v. til anlæg og arealanvendelser på de danske havområder efter anden lovgivning. Reglerne i havplanen er bindende for statslige og kommunale myndigheder, når de vedtager planer eller meddeler tilladelser m.v. til arealanvendelser i de danske havområder. Borgere og virksomheder er ikke direkte bundet af havplanen, men kan blive det indirekte, hvis aktiviteter eller anlæg på havet kræver tilladelse mv. fra en offentlig myndighed.

Havplanen ændrer ikke på, at konkrete projekter som fx nye faste anlæg fortsat potentielt skal miljøvurderes og eventuelt habitatvurderes efter gældende regler, samt at nationale, EU-retlige og andre internationale forpligtigelser efterleves, herunder lovgivning og strategier eller planer i medfør af havstrategidirektivet,³

¹ Bekendtgørelse nr. 400 af 6. april 2020 af lov om maritim fysisk planlægning

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU af 23. juli 2014 om rammerne for maritim fysisk planlægning.

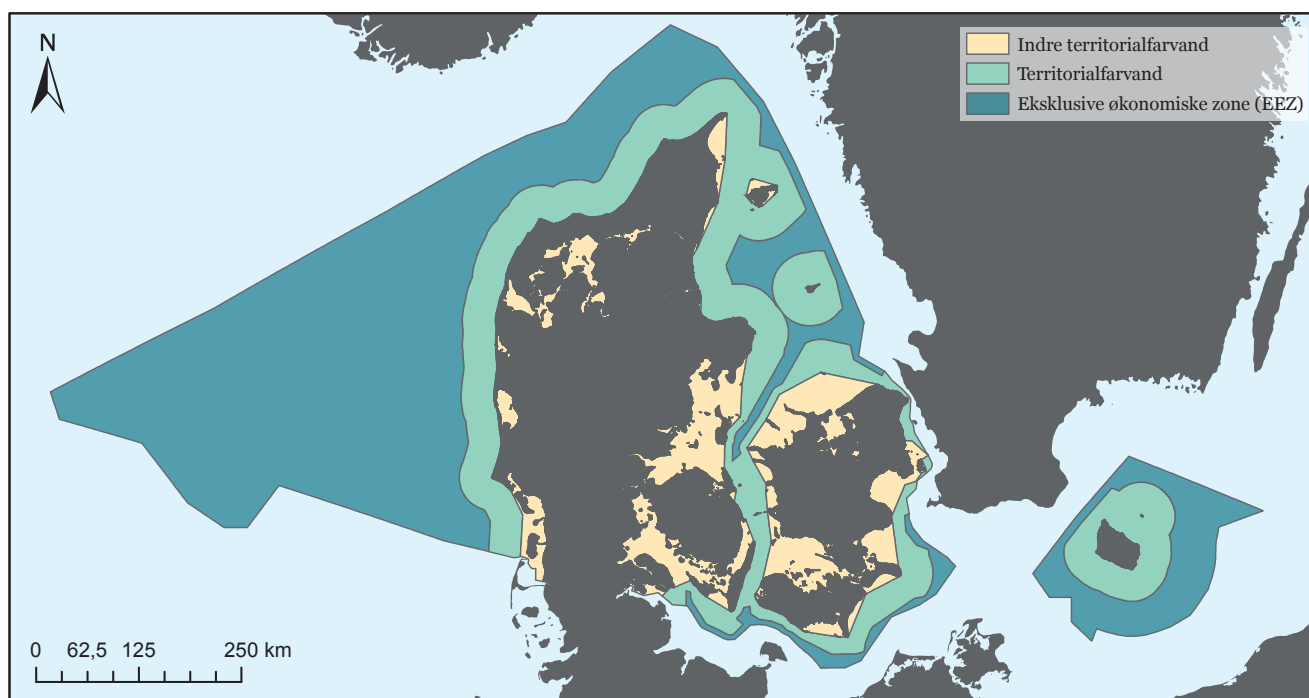
³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger

vandrammedirektivet⁴, habitat⁵-, og fuglebeskyttelsesdirektivet⁶. Havplanen berører heller ikke Danmarks eller andre landes suveræne rettigheder og jurisdiktion over havområder, som følger af international ret, herunder FN's havretskonvention af 1982. Derudover bør øvrige relevante hensyn iagttages, herunder EU's biodiversitetsstrategi, biodiversitetskonventionen og de underliggende naturmål samt implementeringen af FN's verdensmål for bæredygtig udvikling, særligt verdensmål 14 om livet i havet. Endvidere har Danmark forpligtelser til at sikre et godt havmiljø i medfør af Helsingforskonventionen (HELCOM) for Østersøen og Kattegat og Oslo- og Pariskonventionen (OSPAR) for Nordsøen og Kattegat.

2.2. Havplanens formål og rammer

Havplanen dækker hele det danske havområde, hvilket vil sige søterritoriet og den eksklusive økonomiske zone (EEZ)⁷.

Der er i havplanen udlagt udviklingszoner. Disse giver mulighed for at give tilladelse til anlæg til brug for energisektoren til søs (vedvarende energi, olie/gas og CO₂-lagring), indvinding af råstoffer, transportinfrastruktur, landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning og akvakultur. Udviklingszoner kan også være udtryk for gældende tilladelser til disse aktiviteter. Dette betyder, at havplanen derved friholder de øvrige dele af havområderne fra aktiviteter som disse. For nogle af disse aktiviteter udlægges væsentlig

Figur 1: Kort over maritime grænser

4 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger

5 Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevarelse af naturtyper samt vilde dyr og planter

6 Rådets direktiv nr. 79/409 af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle med senere ændringer

7 Se afsnit 2.5 for en uddybning.

større eller flere områder end det areal, som endeligt forventes anvendt til den pågældende aktivitet.

Formålet hermed er at sikre fleksibilitet, når der skal tages endelig stilling til den konkrete brug af arealerne. Det er hensigten, at områder, der enten efterfølgende vurderes uegnede til det pågældende formål eller ikke længere anses for relevante at benytte til dette formål, frigives til anden anvendelse ved en ændring af havplanen.

Arealudlæg i havplanen til et bestemt formål giver ikke i sig selv ret til at få en tilladelse til det pågældende formål. Selve tilladelsen afhænger fortsat af sektor-lovgivningen, og der skal fortsat ansøges om denne hos rette myndighed. Det bemærkes endvidere, at der ikke nødvendigvis er gennemført analyser i forbindelse med havplanen af, hvorvidt arealudlægge- ne faktisk vil kunne anvendes til formålet, herunder om der er miljømæssige konsekvenser, der vanskeligt eller umuliggør dette. Der er foretaget en miljøvurdering af den samlede havplan, men vurdering af konkrete projekter foretages først i forbindelse med et konkret projekt eller plan.

Arealudlæggene begrænser i sig selv ikke den frie anvendelse af havet til bl.a. fiskeri, sejlads og rekreative aktiviteter. Det er først, når der etableres et anlæg, fx en vindmøllepark eller en bro, at den frie anvendelse af områderne eventuelt kan blive indskrænket i henhold til den lovgivning, som gælder for de pågældende anlæg m.v. Eksempelvis følger det af kabelbekendtgørelsen⁸, at opankring og visse typer fiskeri i udgangspunktet vil være forbudt i en beskyttelseszone omkring søkabler og undersøiske rørledninger. Hvilke aktiviteter, der kan foregå i arealudlæg til naturbeskyttelse, følger af natur- og miljølovgivningen. De nye beskyttede havstrategiområder, vil medføre begrænsninger for aktiviteter i områderne, herunder for fiskeri.

Havplanen medfører ikke ændringer i de bestemmelser, som er fastsat efter anden lovgivning for at sikre natur- og miljøbeskyttelse. Havplanen indebærer imidlertid, at tilladelser og planlægning skal ske i sam-

råd med de myndigheder, som er ressortansvarlige for de formål, som arealerne er udlagt til.

Offentlige myndigheder har fortsat mulighed for at meddele tilladelser til andre aktiviteter på havet end dem, der planlægges for med havplanen, så længe tilladelserne ikke strider imod formålet med de enkelte arealudlæg i havplanen.

Havplanen planlægger som udgangspunkt for en 10-årig periode med mulighed for, at der undervejs kan foretages ændringer af havplanen.

2.3. Elementerne i havplanlægningen

Havplanlægningen er bygget op omkring en række forskellige principper:

- Økosystembaseret tilgang
- Rummelighed
- Sameksistens
- Samspelet mellem land og hav

Disse elementer vil blive præsenteret i de kommende afsnit i 2.3.

2.3.1. Økosystembaseret tilgang

Danmark er, efter EU's direktiv om rammerne for maritim fysisk planlægning, forpligtet til at fremme en bæredygtig udvikling og vækst i den maritime sektor under anvendelse af en økosystembaseret tilgang og til at fremme sameksistensen af forskellige relevante aktiviteter og anvendelser. Havplanen skal derudover bidrage til bevarelse, beskyttelse og forbedring af havmiljøet.

Havplanen er udarbejdet med afsæt i internationalt anerkendte principper for økosystembaseret havplanlægning, der bl.a. medfører, at man i havplanlægningen skal tilstræbe at anvende den bedst tilgængelige viden og praksis, anvende iterativ proces i planlægningen og undersøge alternative løsninger ved væsentlige miljøpåvirkninger, inddrage interessenter og borgere i planlægningen, anvende et forsigtighedsprincip og minimere negative miljøpåvirkninger, samt basere

⁸ Bekendtgørelse nr. 939 af 27. november 1992 om beskyttelse af søkabler og undersøiske rørledninger.

planlægningen på en relationel forståelse af samspillet mellem liv og aktiviteter i og på havet.

Økosystembaseret tilgang skal her forstås som forvaltning af de menneskelige aktiviteter, der sikrer, at det samlede pres fra sådanne aktiviteter holdes inden for niveauer, der er foreneligt med opnåelsen af en god miljøtilstand, og at de marine økosystemers evne til at håndtere menneskeskabte forandringer, ikke bringes i fare samtidig med, at en bæredygtig udnyttelse af havets goder og ydelser muliggøres.

Havplanen er koblet tæt til havstrategien og er udarbejdet i overensstemmelse med havstrategiens miljømål og indsatsprogram.

I forbindelse med den økosystembaserede tilgang til havplanlægning tages udgangspunkt i et overordnet planniveau. Det indebærer, at der er foretaget en strategisk miljøvurdering af havplanen.

I miljøvurderingen af havplanen beskrives de relevante miljøbeskyttelsesmål og der redegøres for, hvordan havplanen forholder sig til disse mål og andre miljøhensyn. Miljøvurderingen peger endvidere på, hvor planlagte aktiviteter ville kunne overskride forventede grænser eller tærskelværdier fastsat i henhold til anden lovgivning og dermed hvor der bør være et særligt fokus i forbindelse med den konkrete sagsbehandling.

Miljøvurderingen er udarbejdet på baggrund af data og oplysninger, som med rimelighed kan forlanges på baggrund af den aktuelle viden og gængse vurderingsmetoder med hensyntagen til, hvor detaljeret planen er på tidspunktet for udstedelse.

Havplanen er ligeledes blevet væsentligheds- og konsekvensvurderet i henhold til habitatdirektivets art. 6.3. De enkelte projekter skal stadig miljøvurderes og væsentlighedsvurderes i forbindelse med den konkrete realisering.

2.3.2. Rummelighed

For at sikre rummelighed i planlægningen er der med havplanen udlagt overlappende zoner til flere formål, hvor den konkrete arealanvendelse skal afklares endeligt i forbindelse med, at der meddeles konkrete tilladelser til de pågældende formål. Der er ligeledes taget hensyn til ”rummelighed” for at sikre, at der kan ske en hensigtsmæssig udnyttelse af hele havrummet (overfladevand, vandsøjle, havbund og undergrund).

Havplanen giver samtidig mulighed for, at havområderne fortsat kan anvendes til aktiviteter, der ikke er planlagt for. Selvom et område i havplanen for eksempel er udlagt til vedvarende energi, vil området også kunne bruges til andre formål, for eksempel fiskeri og rekreative formål. Offentlige myndigheder må dog ikke meddele tilladelser til aktiviteter, der ikke er forenelige med formålet med udlægningen af området, og meddelelse af tilladelse skal ske efter samråd med den relevante ressortminister. På den måde rummer havplanen mulighed for, at de aktiviteter, der foregår på havet i dag og som havplanen ikke planlægger for, fortsat kan foregå.

Arealudlæg i havplanen sikrer desuden plads til fortsat maritim innovation og udvikling, idet områderne i videst muligt omfang er søgt udlagt teknologineutralt. Med denne tilgang er det forhåbningen, at fremtidens teknologier også kan rummes inden for rammen af havplanen.

2.3.3. Sameksistens

Havplanlægningen søger at fremme, at et havområde i vidt omfang kan anvendes til flere formål – enten samtidigt eller tidsmæssigt forskudt.

I forbindelse med udarbejdelsen af havplanen er der foretaget en vurdering af, om flere forskellige former for anlæg eller aktiviteter vil kunne foregå i samme område eller eventuelt tidsmæssigt forskudt.

I langt de fleste tilfælde vil det dog afhænge af en konkret vurdering, om det er muligt at anvende et område til de forskellige formål. Dette betyder, at selvom et område er udlagt til flere formål i havplanen, kan det ved en efterfølgende konkret vurdering i forbindelse med meddelelse af konkrete tilladelser vise sig, at der alligevel i praksis ikke er mulighed for, at området anvendes til et eller flere af de pågældende formål.

2.3.4. Samspillet mellem hav og land

Danmarks geografi understreger vigtigheden af, at planlægningen inddrager hensynet til samspillet mellem land og hav. Udviklingszoner til transportinfrastrukturprojekter som broer og tunneller er med til at binde Danmarks enkelte landsdele sammen samt skabe faste forbindelser til Danmarks nabolande, ligesom de skaber vækst for erhvervslivet og bidrager væsentligt til samfundsøkonomien. Derfor indgår disse væsentlige transportinfrastrukturprojekter også i havplanlægningen. På samme måde er det vigtigt, at der sikres fri sejlads til Danmarks mange havne og fri passage gennem de danske havarealer. Arealudlæg til sejladskorridorer i havplanen skal bidrage hertil.

De kystnære arealer er i vidt omfang friholdt fra arealudlæg til nye, større anlæg, som i væsentlig omfang vil kunne forhindre eller vanskeliggøre fx søtransport, fiskeri, turisme og rekreativ anvendelse af havet.

Såfremt det har været muligt og relevant, er forholdet mellem anlæg på havet, arealanvendelse af havområderne og landbaseret infrastruktur blevet inddraget i planlægningen. Disse hensyn har baseret sig på de konkrete stadier infrastrukturprojekterne er på.

Dette er blandt andet tilfældet ved planlægning for gasrørledninger, der går på tværs af land og hav. Visse infrastrukturprojekter er fortsat af meget foreløbig karakter, og det har derfor ikke i alle tilfælde været hverken muligt eller hensigtsmæssigt at foretage nærmere vurderinger af eventuel landbaseret infrastruktur i tilknytning til projekterne.

Havplanen søger i vid udstrækning at bevare en fri og ugeneret adgang til rekreative formål og de eksisterende naturherligheder langs Danmarks kyster. Havplanen tager også hensyn til, at der skal være mulighed

for fremtidig udvikling af kystnære anlæg, som fx anlæg til rekreative aktiviteter, havne, kystbeskyttelse og mindre testanlæg for vedvarende energi i zoner hertil.

2.4. Havplanlægningsprocessen

2.4.1. Planlægningsprocessen frem til udstedelse

En stor plan som havplanen har mange interessenter og berørte parter grundet havets store betydning for Danmark.

Udarbejdelse af havplanen er sket i Søfartsstyrelsen under Erhvervsministeriet i samarbejde med Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Forsvarsministeriet, Finansministeriet, Kirkeministeriet, Transportministeriet, Plan- og Landdistriktsstyrelsen, Energistyrelsen, Erhvervsstyrelsen, Fiskeristyrelsen, Geodatastyrelsen, Kystdirektoratet, Miljøstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen samt Trafikstyrelsen. KL og kystkommunerne er endvidere inddraget undervejs i processen.

Herudover er der sket løbende inddragelse af universiteter og relevante erhvervs- og interesseorganisationer, der arbejder med at beskytte eller benytte havet eller på anden vis er tilknyttet havet. Formålet med denne løbende inddragelse er at få havets mange anvendelser og perspektiver med i planlægningsprocessen. De mange indspil har bidraget til et så oplyst beslutningsgrundlag som muligt forud for den endelige udfærdigelse af havplanen. Der har ligeledes været løbende dialog med Danmarks nabolande med henblik på at minimere grænseoverskridende konflikter samt sikre aktiviteter på tværs af grænserne. Søfartsstyrelsen har sideløbende deltaget i EU-projekter om havplanlægning i Nordsøregionen og Østersøregionen, hvor best practices for havplanlægning er blevet udvekslet samt i en EU-ekspertgruppe om havplanlægning.

2.4.2. Fremadrettet planlægningsproces

Inden for den op til tiårige planperiode vil der kunne opstå behov for ændringer i havplanen, hvor ændringer gennemføres af erhvervsministeren i samråd med de øvrige berørte ministre og under inddragelse af

relevante kystkommuner og -regioner samt relevante erhvervs- og interesseorganisationer.

Ændringer gennemføres ved en ændringsbekendtgørelse (havplantillæg) og skal i en offentlig høring på mindst 8 uger forud for udstedelse. Såfremt et forslag vil medføre så omfattende ændringer af havplanen, at der reelt er tale om en ny havplan, skal ændringerne i offentlig høring med en høringsfrist på mindst 6 måneder forud for udstedelsen af en ny havplan.

Opdatering af de servicelag, som kan findes i tilknytning til havplanen, kan ske uafhængigt af ændringsprocedurerne, da servicelagene ikke er en del af bekendtgørelsen. For nærmere uddybning af servicelag se kapitel 4.

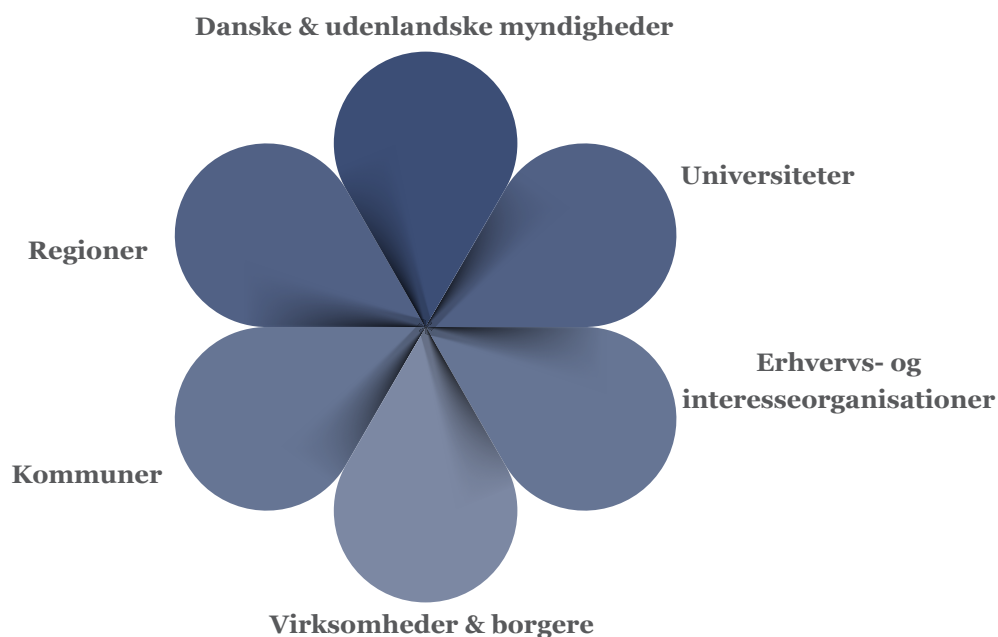
2.5. Havplanens relation til andre planer og love

Havplanen er udarbejdet under hensyntagen til anden eksisterende lovgivning og planlægning for de danske havområder. Havplanen danner således den overord-

nede geografiske og planlægningsmæssige ramme for anvendelsen af havområderne og sikrer, at der tages hensyn til de samlede interesser for anvendelsen af et område. På denne vis understøttes en hensigtsmæssig beskyttelse og anvendelse af havarealerne og havets ressourcer. Det bemærkes, at der altid skal foretages en konkret vurdering i forhold til gældende natur- og miljølovgivning.

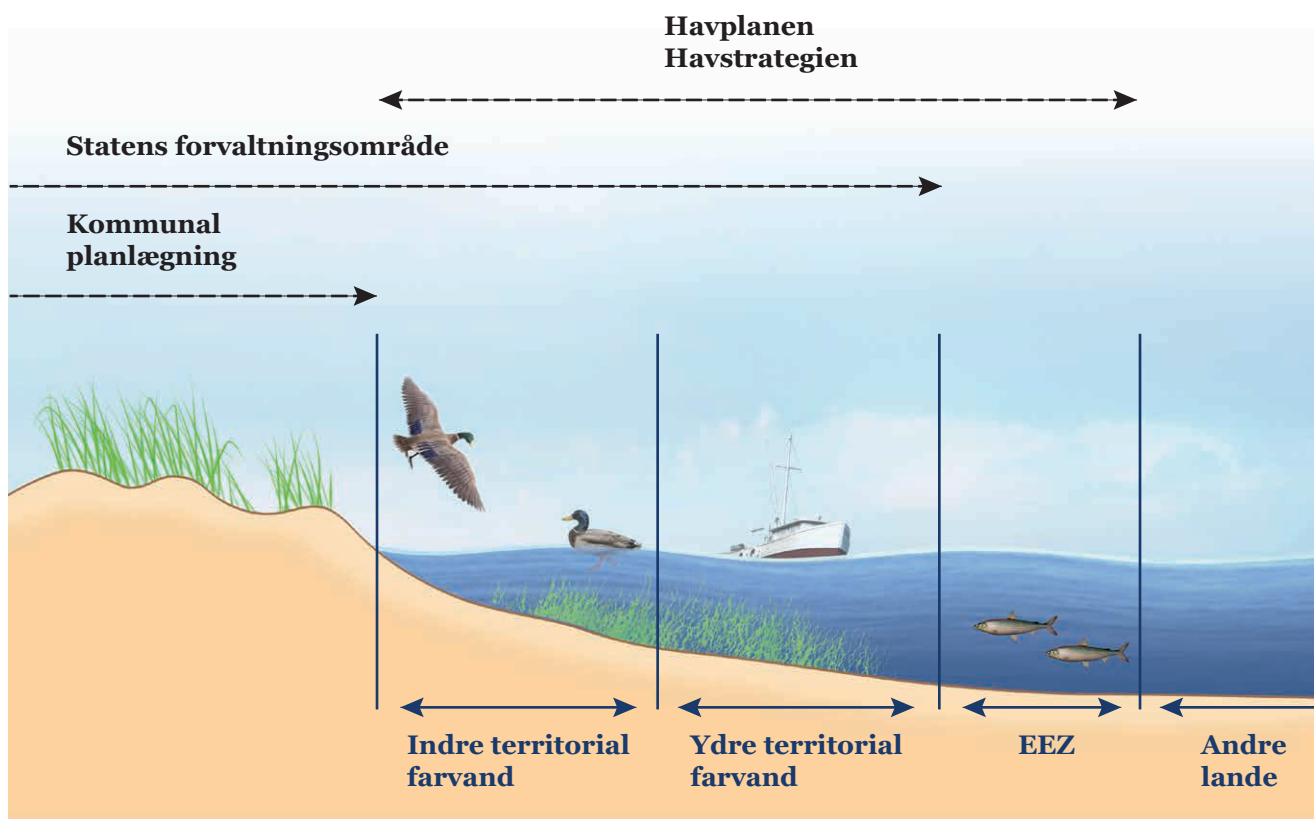
Anvendelsen af de danske havområder er reguleret af et betydeligt antal love og bekendtgørelser samt af international regulering. De væsentligste love beskrives i de kommende afsnit.

Statslige og kommunale myndigheder er forpligtede til at sikre, at tilladelser mv. til arealanvendelser på havet og vedtagne planer ikke strider imod havplanen, jf. havplanlovens § 14. Om der kan meddeles tilladelse til eller vedtages planer for en bestemt aktivitet inden for et område, der i overensstemmelse med havplanen afhænger fortsat af den relevante sektorlovgivning.

Figur 2: Interessentinvolvering

Figur 3: Kommunerne forvalter og planlægger som hovedregel for landarealerne, mens staten forvalter og planlægger for havarealet, bl.a. gennem havstrategien og havplanen. Nogle af statens forvaltningsområder går dog på tværs af land og hav.

2.5.1. Planloven og de kommunale aktiviteter i kystområderne

Planloven omfatter som udgangspunkt planlægning på land. Der findes imidlertid nogle enkelte undtagelser, hvor planlægning kan ske på søterritoriet.

Efter planloven skal kommuneplanen indeholde retningslinjer for anvendelsen af kystvande. Bestemmelsen omfatter fx rekreativ anvendelse som badning, sejlads og fiskeri. Der kan ikke laves rammer i kommuneplanen eller bestemmelser i lokalplaner om anvendelsen af kystvande.

Efter planloven kan kommunalbestyrelsen fastsætte rammer i kommuneplanen og optage bestemmelser i lokalplanen om anvendelsen af vandområder i et byomdannelsesområde, inden for eller i tilknytning til en havns dækkende værker. Dette omfatter fx strand-

anlæg, badning, og andre rekreative vandaktiviteter samt udlæg af vandområder til husbåde.

Efter planloven kan kommunalbestyrelsen endvidere fastsætte rammer i kommuneplanen og optage bestemmelser i lokalplanen om udformningen af anlæg på vandområder i et byomdannelsesområde, inden for eller i tilknytning til en havns dækkende værker. Dette kan være inddæmning og opfyldning, etablering af faste anlæg og anbringelse af faste eller forankrede indretninger eller genstande samt anbringelse af fartøjer, der agtes anvendt til andet end sejlads, uddybning eller gravning, m.v. Bestemmelsen omfatter også husbåde.

Betingelsen for både anvendelse og anlæg på vandområder er, at vandområdet skal være indenfor eller i tilknytning til en havns dækkende værker, og at vandområdet skal være i et byomdannelsesområde.

Aktiviteter som opfyldning, uddybning, gravning, anbringelse af faste anlæg m.v. på søterritoriet forudsætter også tilladelse efter kystbeskyttelsesloven.

Efter planloven skal kommuneplanen indeholde retningslinjer for arealanvendelsen i kystnærhedszonen. Kystnærhedszonen skal uden for udviklingsområder søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af kystnærhed. For planlægningen i kystnærhedszonen gælder, at der bortset fra trafikhavneanlæg og andre infrastrukturanlæg kun i ganske særlige tilfælde kan planlægges for bebyggelse og anlæg på land, som forudsætter inddragelse af arealer på søterritoriet eller særlig kystbeskyttelse. Bestemmelsen omfatter ikke kystbeskyttelsesforanstaltninger ved eksisterende bebyggelse og anlæg.

Efter planloven skal kommunalbestyrelsen fastsætte rammer i kommuneplanen og optage bestemmelser i lokalplanen om sikring af afværgeforanstaltninger i de i kommuneplanen udpegede områder, som kan blive udsat for oversvømmelse og/eller erosion, hvis der planlægges for byudvikling, særlige tekniske anlæg, ændret arealanvendelse m.v. i det udpegede område. En afværgeforanstaltning kan fx være et kystbeskyttelsesanlæg, som både ligger på land og på søterritoriet.

Kommuneplanen skal ledsages af en redegørelse for planens forudsætninger, herunder om beskyttede områder efter anden lovgivning og eventuelle arealreservationer efter sektorlove eller projekterings- og anlægslove.

Kommuneplaner og lokalplaner må ikke stride mod havplanen eller forslag til ny havplan eller forslag til ændringer af havplanen, når forslaget er offentliggjort med henblik på høring jf. planlovens § 11, stk. 4, nr. 8, og § 13, stk. 1, nr. 9.

Ved kommunal planlægning i områder, der er angivet i havplanen som natur- og miljøbeskyttelsesområder, skal kommunen være opmærksom på Miljøministeriets regulering af området. I den generelle anvendelseszone vil kommunal planlægning som udgangspunkt ikke stride imod havplanen.

Det er efter havplanlovens § 22 muligt at klage over, at en kommune- eller lokalplan strider imod havplanen efter klagebestemmelserne i planloven. Det betyder, at Planklagenævnet vil kunne påse om en kommune- eller lokalplan er i overensstemmelse med havplanen.

Havplanen giver mulighed for at vise lokalplaner og kommuneplanrammer som serviceoplysninger til havplanen, så man kan orientere sig i de planer, som en kommune måtte have vedtaget for et givet kystnært areal.

2.5.2. Havstrategi

Det overordnede formål med havstrategidirektivet og havstrategiloven er at fastlægge rammerne for at opnå eller opretholde god miljøtilstand i havets økosystemer og fremme en bæredygtig udnyttelse af havet og bevare de marine økosystemer. Som led i gennemførelsen af EU's havstrategidirektiv udarbejdes nationale havstrategier med henblik på at opnå god miljøtilstand i de danske havområder.

God miljøtilstand vurderes i forhold til 11 forskellige deskriptorer. Disse er biodiversitet, ikke-hjemmehørende arter, erhvervsmæssigt udnyttede fiskebestande, havets fødenet, eutrofiering, havbunden, hydrografiske ændringer, forurenende stoffer, forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum, marint affald og undervandsstøj. Havstrategien består af en forberedelsesfase, som efterfølges af et indsatsprogram.

Forberedelsesfasen indebærer:

- Definition af *god miljøtilstand for de 11 forskellige deskriptorer*
- En *basisanalyse*, som både analyserer havområdernes væsentlige egenskaber og karakteristika, nuværende miljøtilstand, væsentlige påvirkninger på havområderne samt en samfundsøkonomisk analyse af henholdsvis havområdernes udnyttelse og af omkostningerne ved en forringelse af havmiljøet
- Fastsættelse af *miljømål* og dertil knyttede indikatorer
- Fastsættelse af et overvågningsprogram med henblik på løbende vurdering og regelmæssig ajourføring af miljømålene

For ingen deskriptorer kan der endnu konkluderes at være opnået god miljøtilstand i de danske havområder. Der er for flere parametre et behov for et øget fokus med henblik på at opnå god miljøtilstand. Havstrategien opdateres i seksårige cykler, og der vil derfor med seksårige mellemrum komme nye miljømål og indsatsprogram.

Dette vil kunne indvirke på muligheden for at opnå tilladelser til aktiviteter, der er planlagt for i havplanen.

Dette skyldes at offentlige myndigheder ved udøvelsen af deres opgaver i henhold til lovgivningen er forpligtet af havstrategiens miljømål og indsatsprogram. En myndighed, der ønsker at udnytte et arealudlæg i havplanen, skal således sikre, at den konkrete udnyttelse ikke er i strid med havstrategiens miljømål eller indsatsprogram - uanset om et område i havplanen er udlagt til det formål, der forfølges med projektet. Mulighed for en eventuel tilladelse vil dermed altid bero på en konkret vurdering af det enkelte projekt ift. havstrategiens miljømål og indsatsprogram.

2.5.3. Naturdirektiverne

Et hovedelement efter naturdirektiverne (habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet) er udpegning af beskyttede områder med henblik på at beskytte særlige arter eller naturtyper. Områderne udgør tilsammen Natura 2000-områderne, hvor der gælder pligt til at beskytte områderne mod skade, at undgå forringelser og til at iværksætte en aktiv indsats for at understøtte områdernes bidrag til direktivernes formål. I områderne skal det sikres, at de arter og naturtyper, som det enkelte område er udpeget for, ikke påvirkes negativt, at gunstig bevaringsstatus fastholdes eller opnås, og at der ikke skabes hindringer for at nå direktivets målsætning om gunstig bevaringsstatus. De arter og naturtyper, et område udpeges for at beskytte, udgør områdets udpegningsgrundlag.

Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række arter, hvor de forekommer. Det vil sige, at uanset om arterne forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor (bilag IV-arter). For dyrearter omfattet af bilag IV gælder, at de ikke må

fanges, dræbes eller forstyrres forsætligt, eller få beskadiget eller ødelagt deres yngle- eller rasteområder. Habitatbekendtgørelsen rummer bestemmelser, der skal bidrage til at sikre overholdelse af beskyttelsen af disse beskyttede arters yngle- eller rasteområder i forbindelse med myndigheders administration.

For fugle fastlægger fuglebeskyttelsesdirektivet en generel beskyttelse af alle vilde fugle og deres levesteder både i og udenfor Natura 2000-områder. Hvad angår beskyttelsen af fugle generelt, fremgår det af fuglebeskyttelsesdirektivet, at medlemslandene er forpligtede til at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at beskytte, opretholde eller genskabe tilstrækkeligt forskelligartede og vidtstrakte levesteder for alle fugle. Medlemslandene skal endvidere bestræbe sig på at undgå forurening eller forringelse af levesteder også uden for de udpegede områder.

Myndigheder skal i forbindelse med meddelelse af tilladelser eller planlægning inden for et arealudlæg i havplanen fortsat sikre, at den konkrete udnyttelse ikke er i strid med naturdirektiverne. Planer og projekter vil skulle underkastes væsentligheds- og evt. konsekvensvurdering, uanset om et område i havplanen er udlagt til det formål, der forfølges med planen eller projektet. Mulighed for en eventuel tilladelse vil altid bero på en konkret vurdering af det enkelte konkrete projekt ift. Natura-2000 områdets udpegningsgrundlag.

2.5.4. Vandrammedirektivet

Ifølge vandrammedirektivet er medlemsstaterne forpligtet til at sikre, at grundvand og overfladevand, herunder kystvande, ikke forringes, og at kystvandene opnår god økologisk og god kemisk tilstand senest i 2027. Medlemsstaterne vedtager i henhold til direktivet en planlægning (vandområdeplaner) og beslutter i forbindelse med indsatsprogrammet, hvilke indsatser der måtte være nødvendige at iværksætte for at nå målene (indsatsprogrammet). Det følger af vandrammedirektivet og EU-Domstolens praksis, at medlemsstaterne ikke må træffe afgørelser, der kan medføre forringelse af tilstanden af et overfladevand, eller som skaber risiko for, at miljømålet ikke nås. Vandrammedirektivet er gennemført i dansk ret ved lov om vand-

planlægning og Miljøministeriets bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Kystvande - med eller uden indsatsbehov - er omfattet af vandrammedirektivets bestemmelser om ikke-forringelse og kravet om, at der senest i 2027 skal være opnået god økologisk og god kemisk tilstand i kystvande. Aktiviteter i eller - efter omstændighederne - uden for kystvande kan påvirke tilstanden i kystvande i negativ retning. Hovedparten af de danske kystvande er endnu ikke i god økologisk tilstand og god kemisk tilstand på grund af for store tilførsler af kvælstof og for høje koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer. Det kan således ikke udelukkes, at nogle aktiviteter på havet, der er planlagt for i havplanen, efter en konkret vurdering kan være uforenelige med forpligtelserne efter lovgivningen om vandplanlægning. Ressortmyndigheden må i givet fald ikke give tilladelse til det ansøgte aktivitet.

2.5.5. Havplaner i nabolande

Et væsentligt princip i havplanlægningen er, at den skal være sammenhængende og koordineret med de øvrige lande i havregionen.⁹ Dette er gennemført via de gængse høringsprocedurer fastsat ved lov, men også gennem bilaterale møder og EU-projekter. Dette har blandt andet bidraget til en bedre sammenhæng i søtransporten over grænserne til nabolandene. Gennem høringsprocedurerne har Danmark også bidraget til, at der ikke er blevet udlagt arealer til havvindmøller ved indflyvningszonen til Københavns Lufthavn i den svenske havplan.

2.5.6. FN's Havretskonvention

FN's havretskonvention indeholder retsregler, der gælder på havet. De væsentligste regler vedrører afgrænsning af staternes søterritorier og eksklusive økonomiske zoner, herunder retten til havets ressourcer (fiskeri, olie, gas m.v.). Havretskonventionen forpligter endvidere parterne til at beskytte og bevare havmiljøet, hvorfor havplanen skal læses i lyset af disse forpligtelser. Danmarks eller andre landes suveræne rettigheder og jurisdiktion over havområder, som føl-

ger af international ret, herunder FN's havretskonvention af 1982, berøres ikke af havplanen.

Søterritoriet udgøres af det ydre og indre territorialfarvand. Det indre territorialfarvand udgøres af bugter og lignende, mens det ydre territorialfarvand strækker sig fra kystlinjen eller rette basislinjer trukket mellem fremspring eller øer til en maksimal afstand på 12 sømil (22 km). På søterritoriet har kyststaten suverænitet, dvs. ret til at håndhæve sin lovgivning på samme måde som på landjorden med den undtagelse, at staten skal respektere fremmede skibes ret til uskadelig gennemsejling af det ydre territorialfarvand.

Uden for søterritoriet er den eksklusive økonomiske zone fastsat. Den kan strække sig til maksimalt 200 sømil (370 km) fra kystlinjen. Her har kyststaten eksklusiv ret til økonomisk udnyttelse af havet, hvilket bl.a. omfatter efterforskning og udnyttelse af naturressourcer i havet, på havbunden og i undergrunden. I den eksklusive økonomiske zone udøver kyststaten endvidere eksklusivt retten til udnyttelse af energi fra vind, strømme og vand. Endelig har kyststaten jurisdiktion i zonen med hensyn til havmiljøet samt kunstige øer, installationer og anlæg på havet. Ved udøvelsen af disse rettigheder skal kyststaten tage hensyn til andre staters rettigheder, herunder rettighederne til at lægge rørledninger og kabler samt friheden til sejlads.

2.5.7. FN's verdensmål

De globale mål for bæredygtig udvikling er vedtaget af FN og skal frem til 2030 sætte kursen for en mere bæredygtig udvikling for både mennesker og natur. Danmark har arbejdet målrettet med at nå de 17 verdensmål og har flere år i træk ligget blandt de lande, som er kommet længst med at indføre og leve op til målene.¹⁰ Danmark har igennem mange år arbejdet aktivt for en bæredygtig forvaltning af de danske havområder og har i forbindelse med udarbejdelsen af Danmarks havplan ligeledes søgt at understøtte de FN-målsætninger, som maritim fysisk planlægning har indvirkning på.

9 Rusland, Estland, Letland, Litauen, Polen, Tyskland, Holland, England, Norge, Sverige og Finland.

10 Sustainable Solutions Development Network (SDSN), 'SDG Index and Dashboard Report'

Figur 4: FN's globale mål for bæredygtig udvikling (Kilde: United Nations Development Programme, UNDP).

En betydelig del af FN's målsætninger understøttes i forbindelse med Danmarks havplan. Disse er som følger:

- Mål 7 - Bæredygtig energi
- Mål 8 - Anstændige jobs og økonomisk vækst
- Mål 9 - Industri, innovation og infrastruktur
- Mål 11 - Bæredygtige byer og lokalsamfund
- Mål 12 - Ansvarligt forbrug og produktion
- Mål 13 - Klimaindsats
- Mål 14 - Livet i havet
- Mål 15 - Livet på land.

De 8 målsætninger er på direkte eller indirekte vis afspejlet i havplanen og i det arbejde, der har pågået i forbindelse med udarbejdelsen af denne.

2.6. CO₂-reducerende aktiviteter i havplanen

Danmark har tilsluttet sig Parisaftalen om reduktion af drivhusgasser og har nationalt forpligtet sig til, at opnå 70 pct. CO₂-reduktion i 2030 ift. 1990-niveauet, ligesom regeringen vil fremrykke klimaneutralitetsmålet til 2045, hvor der ikke udledes mere drivhusgas,

end der bliver optaget. Havplanen planlægger for en række aktiviteter, der understøtter disse målsætninger. Ved at koordinere og sammentænke aktiviteter, samt sikre de fornødne arealer til grønne aktiviteter, udgør havplanlægning et værdifuldt instrument med henblik på at nå den danske reduktionsmålsætning.

Vedvarende energi: Havvind er helt afgørende for den grønne omstilling ikke bare i Danmark, men også i resten af Europa, hvilket bl.a. udtrykkes i ambitionerne for Nordsøen og Østersøen i såvel Esbjerg- og Oostende-erklæringerne som Marienborg-erklæringen, der skal bidrage til både dansk og europæisk uafhængighed af fossil energi.

Udlæggene til vedvarende energi i havplanen kan understøtte en massiv udbygning af vedvarende energi med henblik på at høste en langt større del af Danmarks unikke havvindressourcer.

Med ændring af havplanen udlægges ca. 30 pct. af det danske havareal til vedvarende energi mod tidligere ca. 15 pct. Dette sker ved at udlægge områder til vedvarende energi i Kattegat, Skagerrak og Østersøen, samt et stort udlæg af den vestlige del af Nordsøen

til vedvarende energi, således at området i Nordsøen både bliver udlagt til vedvarende energi, olie- og gas-produktion og CO₂-lagring.

En del af disse områder er udlagt i Nordsøen og ved Bornholm i Østersøen til vedvarende energi og energiover med det formål at sikre, at der inden for områderne kan etableres energiover med dertilhørende anlæg og installationer til vedvarende energi. Energiøerne skal bidrage til at Danmark og Europa i de kommende år direkte eller indirekte kan elektrificere flere dele af samfundet med grøn strøm. Energiøerne kan forbinde danske og udenlandske el- og brintmarkeder og bidrage til forsyningssikkerhed og grøn omstilling i Danmark og Europa.

Der udlægges endvidere områder til lagring af CO₂ med det formål at sikre, at der inden for området kan etableres et eller flere CO₂-lagre. Udpegning af arealer til CO₂-lagring sikrer rammerne for undersøgelser af, hvordan CO₂ kan lagres miljø- og sikkerhedsmæssigt forsvarligt, og derefter etableringen af anlæg og tilhørende installationer til CO₂-lagring. CO₂-lagring er et vigtigt element i indsatsen frem mod klimamålsætningerne for 2030 og 2050. Det bemærkes, at geologisk lagring af CO₂ i områder i Østersøen forudsætter, at det er foreneligt med fx internationale konventioner, hvilket ikke er tilfældet i dag.

Sejladskorridorer: Ved udlæg af sejladskorridorer i havplanen sikres en sammenhæng i søtransporten over grænserne til nabolandene. Ved tværnational koordinering af søfartsruter sikres de bedste og samtidig mest direkte sejladsruter med henblik på mindst mulig brændstofanvendelse og derved en reduceret drivhusgasudledning fra søtransporten i danske farvande.

2.7. Havplanens erhvervsøkonomiske konsekvenser

For at øge gennemsigtigheden og sikre, at virksomheder ikke pålægges unødvendige udgifter, skal danske myndigheder sende nye lovforslag og bekendtgørelser i offentlig høring og foretage en erhvervsøkonomisk vurdering af, hvilke konsekvenser en ændring af reglerne vil medføre for erhvervslivet.

Hvis et lovforslag eller udkast til en bekendtgørelse medfører væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser for virksomhederne, skal konsekvenserne som udgangspunkt vurderes, kvantificeres og forelægges et relevant regeringsudvalg, inden reglerne sendes i høring jf. vejledning om erhvervsøkonomiske konsekvensvurderinger. Kravet om økonomiske konsekvensvurderinger er også gældende ved ændringer af havplanen.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser omfatter de forskellige typer konsekvenser, som regulering har for danske virksomheder. Det gælder både de direkte omfattede virksomheder og øvrige brancher, som indirekte påvirkes af reguleringen. En erhvervsøkonomisk konsekvensvurdering omfatter både de umiddelbare konsekvenser i form af f.eks. nye udgifter for virksomhederne eller lettelser i eksisterende udgifter og eventuelle konsekvenser på længere sigt, f.eks. i form af adfærdsændringer eller afledte effekter.

2.7.1. Positive konsekvenser for erhvervet

Gennemførelsen af Danmarks første havplan forventes at medføre en større gennemsigtighed og hensigtsmæssig koordinering af aktiviteter på havet, der kan give en bedre udnyttelse af havarealerne.

Uagtet at et arealudlæg ikke giver virksomheder ret til at opnå en tilladelse eller få vedtaget en plan, vil havplanen samlet set give øget viden om mulighederne for anvendelse af havarealerne. Herudover er der via havplanen adgang til data om havet, som kan belyse, hvor der er andre interesser i et havområde, herunder om der er eksisterende anvendelse, naturbeskyttelse eller andet, der må forventes at påvirke mulighederne for at opnå en tilladelse eller få vedtaget en plan. Havplanen bidrager således til et mere oplyst beslutningsgrundlag og kan reducere virksomhedernes omkostninger til at efterforske og ansøge om tilladelser i områder, hvor mulighederne for at opnå tilladelse er små. I stedet kan ressourcerne anvendes der, hvor der må antages at være færre konflikter med andre interesser.

2.7.2. Negative konsekvenser for erhvervet

Havplanen medfører, at aktiviteter, der er fastsat udviklingszoner for, ikke kan tillades andre steder end i

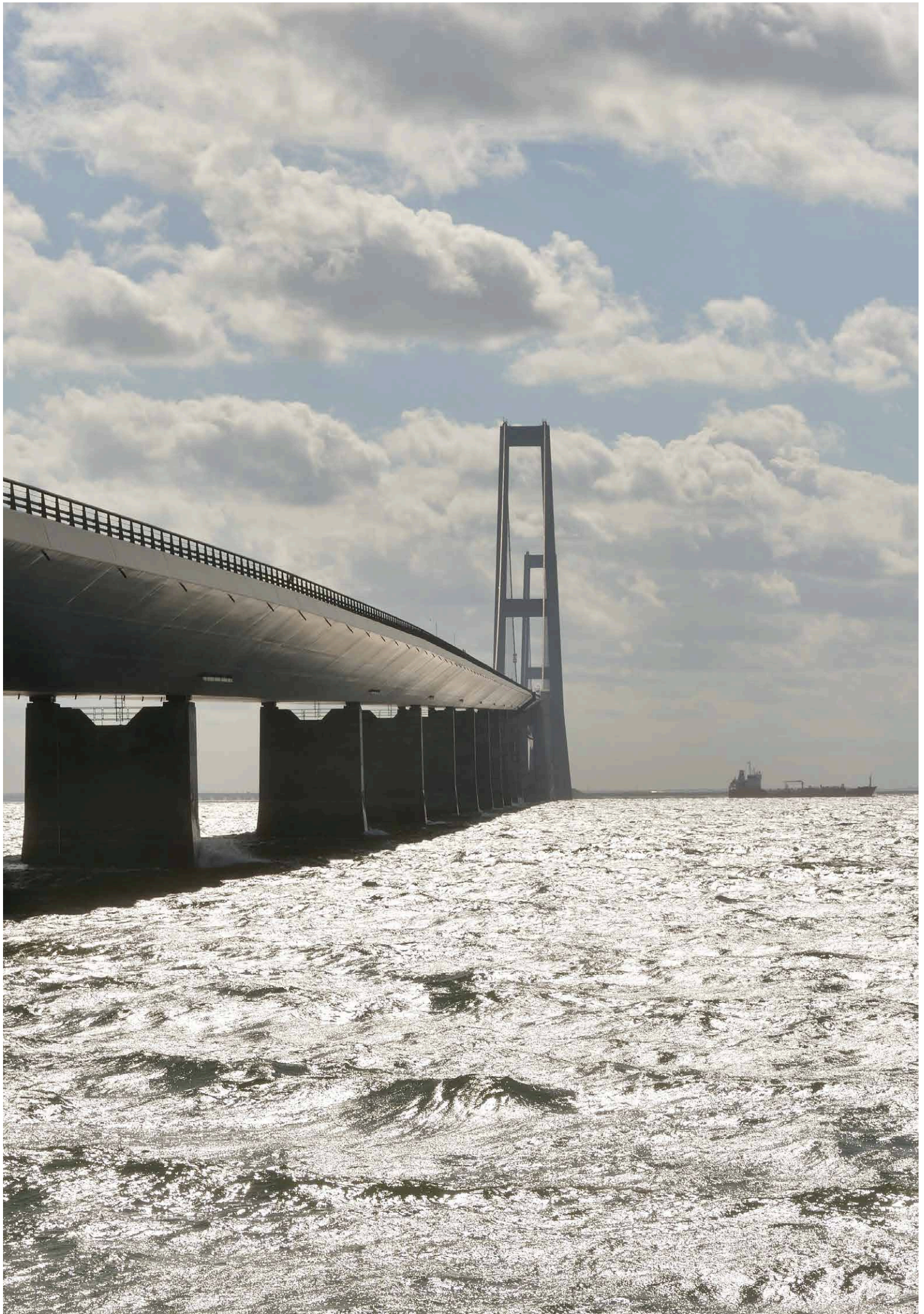
udviklingszonerne medmindre, at havplanen ændres. På samme måde betyder havplanen, at virksomheder udelukkes fra at få nye tilladelser inden for arealer, som er udlagt til andre formål, såfremt den ønskede tilladelse er uforenelig med formålet med udlægningen af zonen. I dette tilfælde vil det kræve en ændring af havplanen, før der vil kunne meddeles tilladelse, og dermed betydelig længere sagsbehandlingstid.

Endvidere kan det være en udfordring for nogle erhverv, at der til nogle formål udlægges væsentlig større arealer (bruttoarealer), end der forventes taget i anvendelse i planperioden. Dette kan hindre eller vanskeliggøre, at andre kan anvende arealet. Et eksempel kan være et bruttoareal til en bro eller tunnel, hvor der, indtil der er truffet beslutning om gennemførel-

se af projektet og fastlagt endelig linjeføring, kun kan gives betingede tilladelser til andre, nye faste anlæg i området. For andre kan det dog være en fordel og ses som fremme af investeringssikkerhed, at der udlægges arealer til specifikke formål, uanset at der ikke er garanteret anvendelse af disse.

2.7.3. Erhvervsadministrative konsekvenser

Havplanen vurderes ikke at afføde væsentlige erhvervsadministrative konsekvenser. Eventuelle erhvervsadministrative konsekvenser vil blive vurderet i forbindelse med fremtidige ændringer af havplanen.

3. BESKRIVELSE AF ANVENDELSER OG AKTIVITETER

Havplanen omfatter adskillige anvendelser og aktiviteter, som hver især er underlagt forskellig lovgivning, og hvis omfang i høj grad varierer.

I følgende afsnit vil hver enkel zonetype samt anvendelse blive nærmere afgrænset, og relevant lovgivning på området vil kort blive præsenteret.

Havplanens arealfordeling baserer sig på zoner. Havområderne opdeles i fire zonetyper:

ZONEOPDELING I HAVPLANEN

Udviklingszoner

- Vedvarende energi og energiøer
- Efterforskning og indvinding af olie/gas
- CO₂-lagring
- Nye transportinfrastrukturprojekter
- Akvakultur, herunder skaldyrsproduktion og havbrug
- Råstofindvinding

Særlige anvendelseszoner

- Sejladskorridorer
- Indflyvningsplaner for luftfart
- Respektafstande for luftfart
- Kabelkorridorer for vedvarende energi
- Landindvinding
- Rørledninger
- Marinarkæologisk kulturarvsdeponering

- Fiskeri*
- Sejlads*
- Rekreativ anvendelse*
- Turisme*

Natur- og miljøbeskyttelsesområder

- Havstrategiområder
- Natura 2000-områder
- Fredede områder
- Natur- og vildtreservater

Generelle anvendelseszoner

- De generelle anvendelseszoner omfatter alle de områder i havplanen, der ikke er udlagt til andre formål.

*Kan ske i alle zoner medmindre anden lovgivning forhindrer det eller frem til der opføres faste anlæg, eller der indføres anden regulering, som begrænser anvendelsen.

Figur 5: Zoneopdeling i havplanen

3.1. Udviklingszoner

Udviklingszoner bidrager til at skabe udvikling og vækst for erhvervslivet samt bidrager væsentligt til samfundsøkonomien. Udlægningen af områder til udviklingszoner indebærer, at der fremover alene kan meddeles tilladelser til de pågældende formål inden for de udlagte områder. Derved friholdes de øvrige områder for nye anlæg mv. til de aktiviteter og anvendelser, som der planlægges for i udviklingszonerne, herunder råstofindvinding, transportinfrastrukturprojekter, landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning, akvakultur og energisektoren til søs.

Nogle planer og projekter på havet er omfattet af miljøvurderingsloven. Det betyder at der skal gennemføres en miljøvurdering af planer og en screening og/eller obligatorisk VVM forud for meddelelse af tilladelse til projekter. Planer og projekter på havet kan endvidere være omfattet af krav om vurdering af påvirkning af Natura 2000-områder.

3.1.1. Energi - Vedvarende energi (Ev)

Danmark har siden vi etablerede verdens første havvindmøllepark i 1991 været verdensførende inden for havvind. Brugen af vedvarende energikilder bidrager til reduktion af vores udledning af drivhusgasser og til at gøre Danmark og Europa uafhængig af fossil energi.

Baggrund

Danmark har store havarealer med gode vindressourcer og de danske farvande har potentiale til at blive grønne kraftværker til gavn for både Danmark og resten af Europa.

Med tillægsaftalen fra 2023 om rammerne for udbudsrammer for 6 GW havvind og Energiø Bornholm er der bred politisk enighed om rammerne for danmarkshistoriens største udbygning af havvind på 9 GW, der potentielt kan blive til 14 GW eller mere, såfremt havvindsoptillerne udnytter den frihed, der indgår i aftalen til at opføre mest mulig kapacitet på arealerne. Parkerne kan dermed bidrage med grøn energi til Danmark og Europa, både i form af grøn strøm, svarende til mere end 14 mio. danske og europæiske husstandes elforbrug og til PtX-produkter såsom grøn brint.

Arealerne er fordelt i både Nordsøen, indre farvande og Østersøen med de største sammenhængende områder i Nordsøen, der med ekstraordinært gode vindforhold har potentiale til at blive et globalt førende område for havvind.

Der er ikke gennemført screeninger af arealer til bølgekraft eller anden vedvarende energi på havet. Arealerne udlagt til vedvarende energi er dog ikke begrænset til én teknologi. Der kan således i forbindelse med el-producerende anlæg også tilkøbes andet el-teknisk udstyr såsom lagringsfaciliteter, elektrolyseanlæg eller andre el-konverteringsteknologier. De udlagte arealer til vedvarende energi dækker desuden over eksisterende havvindmølleparker og arealer til havvindmølleprojekter, som er under behandling i Energistyrelsen.

Havplanen understøtter således den grønne omstilling og bidrager til at fastholde Danmarks særlige rolle inden for bl.a. havvind og vedvarende energiteknologiuudvikling.

Lovgrundlag

Vedvarende energi i de danske havområder reguleres af både danske og internationale regler.

Vedvarende energianlæg på havet kan først etableres efter tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren. Relevante tilladelser udstedes efter lov om fremme af vedvarende energi §§ 22-29 og lov om el-forsyning. Dansk lovgivning implementerer relevante regler fra blandt andet VE-direktivet.

El-produktionstilladelse til VE-anlæg gives for en tidsbegrænset periode og kan efter ansøgning forlænges, se hertil lov om fremme af vedvarende energi § 29. Tilladelsen kan i særlige tilfælde gives for en kortere periode.

Der er i tillæg hertil en række love og reguleringer, der har betydning for, hvorvidt der kan gives tilladelser, herunder økonomiske, miljømæssige og samfundsmæssige hensyn. Disse hensyn er bl.a. behandlet i EU-retlige regler om natur- og miljøbeskyttelse.

Anvendelse

Der udlægges en række områder til vedvarende energi i havplanen. Det bemærkes, at arealerne til vedvarende energi er bruttoarealer, som ikke nødvendigvis forventes at blive fuldt udnyttet.

Områdernes størrelse skal ses i lyset af, at der fortsat skal være attraktive muligheder for udbygning med vedvarende energi på havet.

Energistyrelsen har igangsat en screening af Danmarks havareal med henblik på at opnå større viden om dansk havvindspotentiale. Screeningen skal tilvejebringe data og faglige vurderinger, der kan danne grundlag for fremtidige beslutninger om placering af havvindmølleparker i Danmark.

3.1.2. Energi - Vedvarende energi og energiøer (Ei)

En energiø er et knudepunkt for opsamling og distribution af energi fra havvind. En energiø er som udgangspunkt ikke et fast koncept. Eksempelvis adskiller Energiø Bornholm sig fra konceptet for Energiø Nordsøen, da man med Energiø Bornholm bygger på og rundt om en eksisterende ø.

Energiøer kan medvirke til mere effektiv udnyttelse af havvind langt fra kysten og dermed muliggøre nyttiggørelsen af den danske havvindsressource og integration af væsentlig mere havvind i det danske og europæiske energisystem.

Baggrund

Havvind rummer et enormt potentiale og er helt afgørende for den grønne omstilling – ikke bare i Danmark, men også i resten af verden. I Esbjerg-erklæringen fra 2022 erklærede regeringscheferne fra Tyskland, Belgien, Nederlandene og Danmark et mål om at levere mindst 65 GW havvind i 2030 og øge kapaciteten til mindst 150 GW i Nordsøen i 2050. Det vurderes foreløbigt at Danmark har et potentiale til at kunne udnytte op til 35 GW havvind i Nordsøen frem mod 2050. Der er ligeledes underskrevet en erklæring for Østersøen. Med Marienborgerklæringen fra 2022 blev Danmark, Sverige, Polen, Finland, Estland, Letland, Litauen og Tyskland enige om en fælles ambition om 19,6 GW i 2030 i Østersøen. Danmark forventes

at have den største havvindskapacitet i Østersø-regionen med 6,3 GW. Europa-Kommissionens strategi for vedvarende energi på havet fremhæver Danmark som foregangsland og understreger nødvendigheden af regionalt samarbejde, hvis behovet for 300 GW havvind i 2050 skal indfries. Derfor er der behov for at tænke i nye og mere regionalt fokuserede måder, hvorpå man kan udbygge havvind og dertilhørende infrastruktur. Havplanen indeholder derfor et stort udlæg af den vestlige del af Nordsøen til vedvarende energi og energiøer, olie- og gasproduktion samt CO₂-lagring.

Lovgrundlag

I Lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen (energiøen) findes hjemlen til etablering af en energiø i Nordsøen. Loven finder anvendelse på projektering og anlæg af en inddæmet ø, der placeres i den eksklusive økonomiske zone i Nordsøen, jf. § 1. Klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at foretage forberedelse og projektering, herunder afholdelse af udbud, og de øvrige dispositioner, som er nødvendige for anlæg af energiøen, jf. § 2.

Vedvarende energi i de danske havområder reguleres af både danske og internationale regler.

Vedvarende energianlæg på havet kan først etableres efter tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren. Relevante tilladelser udstedes efter lov om fremme af vedvarende energi §§ 22-29 og lov om el-forsyning. Dansk lovgivning implementerer relevante regler fra blandt andet VE-direktivet

Anvendelse

Der er udlagt områder i Nordsøen og områder ved Bornholm i Østersøen til vedvarende energi og energiøer (Ei) i havplanen. Udpegningerne giver mulighed for at anvise en eller flere sammenhængende placeringer med plads til energiøer, herunder en energiø i Nordsøen med kapacitet til minimum 10 GW.

3.1.3. Energi - Efterforskning og indvinding af olie og gas (Eo)

Der er olie og gas i den danske del af Nordsøen, og Danmark har indvundet begge dele siden 1972. Med Nordsøaftalen af 3. december 2020 er rammerne sat om fremtiden for olie- og gasindvinding i Danmark.

Baggrund

Udviklingszonen for efterforskning og indvinding af olie og gas (Eo) omfatter både eksisterende eneretstilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas i Eo og godkendelser til etablering af anlæg og tilhørende installationer til efterforskning og indvinding af olie og gas, herunder rørledninger og kabler. Udviklingszonen omfatter desuden muligheden for at meddele nye tilladelser til naboblokke til efterforskning og indvinding af olie og gas samt gennemførelse af minirunder. Der kan gives separat tilladelse til injektion af CO₂ i undergrunden, herunder i olie- og gasfelter i forbindelse med geologisk lagring af CO₂. Injektion af CO₂ i undergrunden er omfattet af reglerne herom i undergrundsloven.

Med Nordsøaftalen af 3. december 2020 blev alle fremtidige udbudsrunder i Danmark aflyst. Undergrundsloven blev efterfølgende ændret med virkning fra den 1. januar 2022, således at nye tilladelser til efterforskning og indvinding af kulbrinter alene vil kunne meddeles i olie- og gasområdet i Nordsøen, samt at der kun vil kunne indvindes olie og gas frem til den 31. december 2050. Tilladelser vil desuden kun kunne meddeles på baggrund af en konkret ansøgning, og ved brug af enten minirundeproceduren eller naboblokproceduren.

Lovgrundlag

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter § 5 i lov om anvendelse af Danmarks undergrund (undergrundsloven) meddele eneretstilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas. Efter § 5, stk. 2, 2. pkt., kan der kun gives tilladelse til efterforskning og indvinding af kulbrinter inden for det på bilag 1 til loven angivne område (olie- og gasområdet i Nordsøen). Efter undergrundslovens § 12, stk. 1, litra a og b, kan ministeren meddele tilladelser på baggrund af en ansøgning og enten ved brug af minirundeproceduren eller ved brug af naboblokproceduren. Energistyrelsen er den ansvarlige myndighed for behandling af minirunde- og naboblokansøgninger til efterforskning og indvinding af olie og gas. Energistyrelsen (ved delegation) godkender en indvindingsplan efter § 10 i undergrundsloven og konkrete arbejder, der udføres i forbindelse med virksomheden efter § 28 i undergrundsloven. Klima-, energi- og forsyningsministeren

kan endvidere efter § 23 i undergrundsloven meddele tilladelser til anden anvendelse af undergrunden.

Efterforskningstilladelser meddeles for et tidsrum af indtil 6 år. Hvis der er særlige omstændigheder, kan de forlænges med indtil 4 år ad gangen. Den samlede efterforskningsperiode kan dog kun undtagelsesvist overstige 10 år.

Hvis der gøres fund af olie og/eller gas, har rettighedshaveren ret til forlængelse af eneretstilladelsen med henblik på indvinding, dog ikke længere end til den 31. december 2050. Eksisterende tilladelser kan forlænges med henblik på indvinding ud over 30 år, når særlige omstændigheder taler herfor, dog ikke længere end til den 31. december 2050. Olie- og gas-tilladelser kan således ikke strække sig ud over den fastsatte slutdato.

Regulering af geologisk lagring af CO₂ findes bl.a. i den danske undergrundslov og i CCS-bekendtgørelsen, der er udstedt med hjemmel i undergrundsloven. Bestemmelserne gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31 om geologisk lagring af kuldioxid (CCS-direktivet).

Anvendelse

Udlæg til efterforskning og indvinding olie og gas samt CO₂-lagring består af området i Nordsøen vest for 6° 15' østlig længde og ud til den danske EEZ-grænse. Dette betyder, at der i havplanen ikke udlægges mere areal til olie og gas end hidtil.

Under eneretstilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas findes også de eksisterende produktionsinstallationer med tilhørende rørledninger. Disse vil fremgå af det ikke retligt bindende servicelag.

Der er i den vestligste Nordsø overlap mellem to natur- og miljøbeskyttelsesområder (beskyttede havstrategiområder) og arealudlæg til efterforskning og indvinding af olie og gas. For de to overlap henvises der til regulering fastsat i havstrategiens indsatsprogram vedr. almindeligt beskyttede og strengt beskyttede havstrategiområder.

3.1.4. Energi – CO₂-lagring (Ec)

Fangst og lagring af CO₂ (CCS) er et vigtigt redskab for at nå målsætningen om 70 pct. reduktion i 2030 samt Parisaftalens målsætning om klimaneutralitet i 2050. CCS kan både bruges til at reducere udledning af CO₂ fra fossile brændstoffer og til at skabe negative udledninger, når teknologien anvendes på biogent materiale. GEUS (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland) har identificeret, at der i den danske undergrund findes mange steder, hvor der er egnede CO₂-reservoirer med forseglende lag af lersten ovenpå.

Baggrund

Den 5. februar 2023 blev de tre første eneretstilladelser til efterforskning af CO₂-lagring tildelt inden for Ec-området. Tilladelser kan i første omgang gives til efterforskning i op til seks år, hvor den efterforskende virksomhed har eneret på området. Hvis der bliver fundet en egnet lokalitet til CO₂-lagring, kan tilladelsen blive forlænget i op til 30 år med henblik på lagringsvirksomhed.

Lovgrundlag

Regler om lagring af CO₂ findes i undergrundsloven og i CCS-bekendtgørelsen, der er udstedt med hjemmel i samme lov. Bestemmelserne gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31 om geologisk lagring af kuldioxid (CCS-direktivet).

Af undergrundslovens § 23 fremgår det, at klima-, energi- og forsyningsministeren for en nærmere bestemt del af undergrunden på nærmere fastsatte vilkår kan meddele tilladelse med eneret til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding. Det bemærkes, at geologisk lagring af CO₂ i områder i Østersøen forudsætter, at det er foreneligt med fx internationale konventioner, hvilket ikke er tilfældet i dag.

Anvendelse

Der udlægges områder til CO₂-lagring (Ec) i havplanen med det formål at sikre, at der inden for områderne kan etableres anlæg og tilhørende installationer til lagring af CO₂. Tilladelse til at etablere disse forudsætter separat godkendelse fra Energistyrelsen.

3.1.5. Transportinfrastruktur – Broer og tunneller (Ib)

Broer og tunneller binder Danmarks landsdele tættere sammen og skaber faste forbindelser til Danmarks nabolande. Dette skaber vækst for erhvervslivet og bidrager væsentligt til samfundsøkonomien. Der er endvidere tale om omkostningstunge projekter, som allerede indgår i en struktureret planlægning.

Baggrund

Udviklingszoner i havplanen til transportinfrastrukturprojekter som broer og tunneller udlægger projekter af meget forskellig modningsgrad. Et arealudlæg i havplanen kan derfor ikke tages som udtryk for, at projektet kan forventes realiseret. Der er alene tale om arealudlæg, der understøtter muligheden for en realisering af projekterne, ved at tilstræbe at områderne ikke anvendes på en måde, der vil vanskeliggøre eller fordyre transportinfrastrukturprojekterne.

Lovgrundlag

Større transportinfrastrukturprojekter som broer og tunneller vil normalt blive vedtaget i enkeltheder af Folketinget ved en anlægslov, hvorved projektet opnår den fornødne miljøtilladelse forud for gennemførelse af projektet. Anlægsloven er dermed den samlede bemyndigelse til transportministeren til at gennemføre det pågældende projekt.

Anvendelse

Havplanen planlægger for en kommende Femern Bæltforbindelse, Kattegatforbindelse, ny Limfjordsforbindelse, ny Vejle Fjordforbindelse, ny Storstrømsforbindelse, ny Helsingør-Helsingborgforbindelse, ny Nordhavnstunnel, ny Østlig Ringvej og ny Als-Fynforbindelse. Ved lov nr. 575 af 4. maj 2015 om anlæg og drift af en fast forbindelse over Femern Bælt med tilhørende landanlæg i Danmark har Folketinget vedtaget anlægslov til den kommende Femern Bæltforbindelse, ved lov nr. 737 af 1. juni 2015 om anlæg af en ny Storstrømsbro og nedrivning af den eksisterende Storstrømsbro har Folketinget tilsvarende vedtaget anlægslov til den kommende Storstrømsforbindelse, og ved lov nr. 1552 af 27. december 2019 om anlæg af en Nordhavnstunnel har Folketinget vedtaget anlægslov til den kommende Nordhavnstunnel.

3.1.6. Akvakultur – Havbrug (Ah)

Ved havbrug forstås opdrætsanlæg til opdræt af fisk bestående af net, trådkasser eller lignende placeret i marine vandområder, og hvis drift forudsætter anvendelse af foder.

Baggrund

Miljøministeriet har ansvaret for havbrug i Danmark i medfør af miljøbeskyttelsesloven og fiskeriloven. Opdræt af fisk i havbrug foregår i store cirkulære net, der holdes flydende ved hjælp af flyderinge forankret til havbunden

Lovgrundlag

Havbrug skal have en række tilladelser og godkendelser for at kunne drive virksomhed.

Miljøgodkendelse: Et havbrug skal have en miljøgodkendelse efter kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven¹¹, inden det anlægges eller påbegyndes, eller ved ændringer eller udvidelser, som medfører forøget forurening.

En miljøgodkendelse forudsætter, at havbruget kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, herunder også hensynet til gældende vandområdeplaner, Natura 2000-områder og forpligtelser under havstrategidirektivet og VVM-direktivet.

Miljøstyrelsen er godkendelses- og tilsynsmyndighed for havbrug i Danmark.

Placeringstilladelse: Udover miljøgodkendelsen kræver havbrug tilladelse til opdræt af fisk efter kap. 13 i fiskeriloven¹². Det er Miljøstyrelsen, der udsteder denne tilladelse efter havbrugsbekendtgørelsen¹³. Placeringstilladelsen sikrer, at anlæggets placering ikke er i konflikt med sejlruter eller andre interesser, f.eks. fysiske, fiskerimæssige, miljømæssige mv.

Det fremgår bl.a. af bekendtgørelsen, at tilladelser efter bekendtgørelsen først må udnyttes, når der fore-

ligger en miljøgodkendelse efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven.

Anvendelse

Der er i havplanen udlagt udviklingszoner til eksisterende havbrug og ansøgninger om etablering af nye havbrug, der var verserende på tidspunktet for udarbejdelse af havplanen.

3.1.7. Akvakultur – Kultur- og omplantningsbaner til produktion af muslinger og østers (Ak) og Akvakultur - Opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen (Ao)

Udviklingszonerne til skaldyrsofdræt omfatter opdræt af muslinger og østers på kulturbanker, omplantningsbaner og i vandsøjlen.

Baggrund

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har ansvaret for skaldyrsofdræt i Danmark. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri skelner mellem skaldyrsofdræt og såkaldte havhaver. Skaldyrsofdræt er kommercielle anlæg med henblik på videresalg af blandt andet muslinger og østers, mens havhaver er hobbybetonede anlæg, hvor der alene dyrkes blandt andet muslinger og østers til eget forbrug.

Anvendelse omfatter alle tilladelser til kommercielle muslinge- og østerskulturbanker, omplantningsbaner samt opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen. Anvendelsen omfatter ikke tilladelser til havhaver, idet disse har karakter af rekreative aktiviteter.

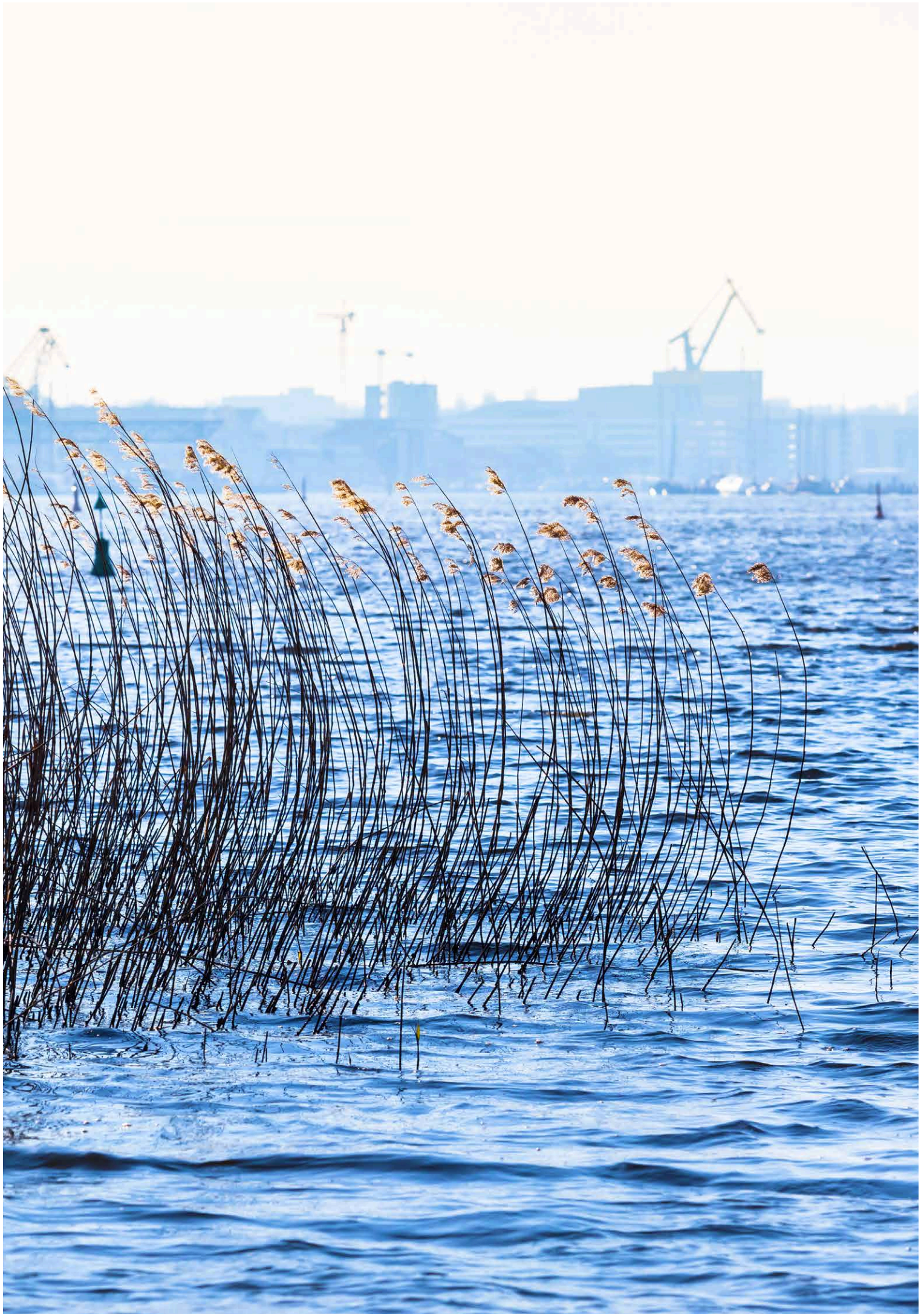
Lovgrundlag

Opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen må kun finde sted efter tilladelse fra Fiskeristyrelsen, jf. bekendtgørelse nr.1456. 1456 fra 24. juni 2021 om opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen, der er udstedt med hjemmel i fiskeriloven. Bankeproduktion af muslinger og østers (kultur og omplantning) må kun finde sted efter tilladelse fra Fiskeristyrelsen, jf. bekendtgørelse om kulturbankeproduktion af muslinger og østers nr. 116 af 29. januar 2021 og jf. § 63 i fiskeriloven.

¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 1218 af d. 25 november 2019 om miljøbeskyttelse.

¹² Lovbekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019 om fiskeri og fiskeopdræt.

¹³ Bekendtgørelse nr. 1489 af 6. december 2016 om etablering og drift af havbrug.

Anvendelse

Der er udlagt arealer i Limfjorden, indre danske farvande, Bæltehavet og Isefjord til fremtidig skaldyrsopdræt. Arealerne er begrænset til kun at omfatte områder med dybder på 4 meter eller mere. Af hensyn til sejladssikkerheden er arealerne til opdræt i vandsøjlen desuden blevet begrænset, således at de ikke overlapper med sejladskorridorer. Arealerne til kultur- og omplantningsbanker er imidlertid ikke blevet fysisk begrænset i forhold til sejladskorridorerne. Det skal bemærkes, at arealerne til kultur- og omplantningsbanker og opdræt i vandsøjlen er bruttoarealer, som ikke forventes at blive fuldt udnyttet. Der kan alene meddeles tilladelser inden for de angivne områder til kultur- og omplantningsbanker og opdræt i vandsøjlen.

3.1.8. Råstofindvinding (R)

Råstofindvinding på havet omfatter primært indvinding af sand, grus og ral til havs og supplerer indvindingen på land. Byudvikling, ny infrastruktur, behov for nye anlæg samt kystbeskyttelse kræver store mængder råstoffer. Indvindingen på havet bidrager derved til forsyningen af råstoffer til samfundet.

Baggrund

Forud for havplanen kunne der søges om tilladelse til at indvinde råstoffer overalt i de danske farvande. Med havplanen kan der udelukkende søges om tilladelse til indvinding inden for zoner udlagt til råstofindvinding.

Det bemærkes, at aftalepartierne bag aftalen om Danmarks havplan af den 7. juni 2023 er enige om, at arealerne til råstofindvinding på havet søges reduceret fra i dag ca. 7 pct. af havarealet til ca. 5 pct. af det samlede havareal, særligt med fokus på de kystnære områder. Aftalepartierne forelægges i 2025 et forslag til reduktion af arealerne til råstofindvinding, og de behandles således ikke i denne ændringsbekendtgørelse.

Der kan meddeles tilladelse til råstofindvinding på tre forskellige måder: 1) *fællesområder* – områder, hvor alle kan søge om tilladelse til indvinding. 2) Som *bygherreområder* – områder forbeholdt bygherrer, som kan opnå eneret til større bygherreprojekter eller kystbeskyttelse. 3) Som *auktionsområder*, hvor vinder af en auktion kan få eneret til indvinding.

I forhold til bygherreområder og aktionsområder er det efter råstofloven muligt at ansøge om tilladelse til efterforskning og efterfølgende indvinding hvor som helst på havet. Tilladelse uden for de udlagte udviklingszoner til råstofindvinding vil kræve en ændring af havplanen.

Derudover udfører Miljøstyrelsen også kortlægning af råstoffer på søterritoriet og kontinentalsoklen. Kortlægningerne anvendes til at indikere og påvise, hvor der er råstoffer og dermed mulige råstofinteresser.

Lovgrundlag

Indvinding af råstoffer på havet reguleres primært af lov om råstoffer (råstofloven) og bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen (råstofbekendtgørelsen), som administreres af Miljøstyrelsen under Miljøministeriet.

Det fremgår af råstoflovens § 20, at efterforskning og indvinding af råstoffer på søterritoriet kun må ske efter tilladelse. Efterforskning i form af geologiske undersøgelser eller miljøundersøgelser med henblik på opnåelse af tilladelse til indvinding i fællesområder kan dog foretages efter anmeldelse til Miljøstyrelsen, jf. råstofbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

Det er ikke tilladt at indvinde råstoffer i områder, der i den danske havstrategi er undtaget fra råstofindvinding. Der er desuden områder, hvor råstofindvinding er forbudt som følge af andre regler, herunder regler som har ophæng i andre ministerier end Miljøministeriet.

Før der gives tilladelse til indvinding i et nyt område, skal ansøger gennemføre en råstofgeologisk kortlægning samt en miljøundersøgelse og -vurdering.

Indvinding af råstoffer kan også være omfattet af krav om vurdering i forhold til konsekvenser for Natura 2000-områder. Råstofindvinding er som udgangspunkt ikke forbudt i Natura 2000-områder, men der er obligatorisk krav om udarbejdelse af en væsentlighedsvurdering. Denne vurdering skal tage stilling til råstofindvindingens påvirkning af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Der

kan desuden være krav om konsekvensvurdering af råstofvindingsaktiviteter der foretages uden for et Natura 2000-område, men som kan yde påvirkning i et Natura 2000-område. Ved afgørelse om indvindingsstilladelse vil der blive foretaget en samlet afvejning af indvindingsaktiviteten i forhold til de samlede interesser i området, herunder udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området. Hvis skade på udpegningsgrundlaget ikke kan afvises, kan der ikke gives tilladelse til råstofindvinding.

Tilladelse meddeles for en tidsbegrænset periode og til en begrænset mængde råstoffer. Når tilladelsesperioden udløber eller den tilladte mængde er indvundet, lukkes området for indvinding indtil der er givet en ny tilladelse til først efterforskning og derefter indvinding. Såfremt området ikke genudlægges efter denne procedure, vil området efter de nuværende regler fortsat kunne udlægges til fællesområde.

Anvendelse

Der er udlagt råstofzoner i havplanen på baggrund af eksisterende indvindingsområder og områder, hvor der tidligere er foregået råstofindvinding. Derudover er der udlagt yderligere arealer, som kan være med til at sikre råstofforsyningen til kendte og kommende kystbeskyttelses-, bygge- og anlægsprojekter. De yderligere arealer er bl.a. baseret på, hvor der er kortlagt råstofressourcer, og hvor øvrige sektorer påvirkes mindst muligt. Råstofområderne er desuden placeret ud fra et geografisk hensyn, så transporten minimeres mest muligt. De yderligere områder er udlagt, idet havplanen generelt er en arealmæssig begrænsning af råstofindvinding på søterritoriet. Inden havplanen har det været muligt løbende at ansøge om nye områder til råstofindvinding på hele det danske havareal, både efter auktion eller ansøgninger fra bygherrer, og dette på et vilkårligt tidspunkt.

Tilladelse til råstofindvinding uden for de i havplanen udlagte råstofområder vil kræve en ændring af havplanen. For de tre typer af råstofområder på havet gælder følgende i relation til havplanen: 1) *Fællesområder*: Alle eksisterende og potentielle fællesområder er omfattet af udlagte udviklingszoner til råstofindvinding, og råstofindvindingsstilladelser vil i disse områder kunne meddeles uden at ændre havplanen. 2) *Bygherre-*

områder: Tilladelse til råstofindvinding i bygherreområder uden for udviklingszoner til råstofindvinding vil kræve udarbejdelse af havplantillæg. Havplanen hindrer ikke i sig selv, at der meddeles tilladelse til efterforskning uden for råstofzoner, men bestemmelsen i råstofbekendtgørelsens § 43, stk. 1, nr. 1 medfører, at området skal være udlagt som udviklingszone til råstofindvinding, inden tilladelsen til efterforskning kan meddeles. 3) *Auktionsområder*: Havplanen hindrer ikke i sig selv, at der afholdes auktion over et område uden for udviklingszoner til råstofindvinding, men bestemmelsen i råstofbekendtgørelsens § 19, stk. 1, nr. 1 medfører, at auktionsområdet skal være udlagt som udviklingszone til råstofindvinding, inden auktionen kan afholdes. Tilladelsen til indvinding i et auktionsområde forudsætter ligeledes, at området er udlagt som udviklingszone til råstofindvinding.

Havplanen berører ikke adgangen til at give tilladelse til råstofefterforskning uden efterfølgende indvindingsret efter råstoflovens § 20, stk. 2, nr. 4.

Råstofindvindingsvirksomheders og bygherrers behov for udlægningen af nye områder afhænger af behovene for råstoffer og dermed bl.a. af bygge- og anlægsaktiviteter samt behovene for kystbeskyttelse.

3.2. Særlige anvendelseszoner

Udlægning af havområder til særlige anvendelseszoner indebærer rørledninger, kabelkorridorer til vedvarende energi, indflyvningsplaner og respektafstande for luftfarten, kompensationsafgravninger ved Storebæltsbroen, landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning, sejladskorridorer og marinarkæologisk kulturarvsdeponering. Særlige anvendelseszoner udlægger areal til disse aktiviteter og anvendelser, men udelukker dem ikke fra at foregå andre steder.

3.2.1. Energi – Transitørledninger – Nord Stream 2 (Er)

Rørledninger anvendes i vid udstrækning til transport af naturgas og olieprodukter. I det konkrete tilfælde er der tale om naturgas.

Baggrund

Der er udlagt udviklingszone til de transitørledninger, der udgør Nord Stream 2 rørledningsprojektet. Nuværende rørledninger til transport af udenlandsk producerede kulbrinter indgår ikke i den danske havplan, men kan ses i servicelaget.

Lovgrundlag

Havplanloven omfatter energisektoren til søs, herunder også føring af rørledninger til transport af kulbrinter.

Danmark er i medfør af FN's Havretskonvention forpligtet til, med respekt for ressourcer og miljø, at tillade etablering og drift af transitørledninger på dansk kontinentalsokkelområde. Danmark kan dog som kyststat bl.a. anvise, hvor på kontinentalsoklen rørledningerne skal føres/etableres. Forpligtelsen er ikke udstrakt til søterritoriet, og Danmark er således ikke internationalt forpligtet til at tillade anlæg af transitørledninger på søterritoriet, men kan give tilladelse hertil.

Kyststaten kan således som udgangspunkt ikke hindre udlægning af rørledninger uden for søterritoriet. Dette skal ses i lyset af kyststatens ret til at træffe rimelige foranstaltninger med henblik på efterforskning af kontinentalsoklen, udnyttelse af dens naturlige ressourcer og forebyggelse, og begrænsning og kontrol af forurening fra rørledninger m.v. Rørledningers linjeføring på kontinentalsoklen skal ligeledes godkendes af kyststaten.

Andre staters udstrakte frihed til at etablere og drive rørledninger finder ikke tilsvarende anvendelse på søterritoriet, da kyststaten her udøver suveræniteten, jf. art. 2 i Havretskonventionen. Som konsekvens heraf har kyststaten ret til at fastsætte regler for rørledninger, som fortsætter ind på søterritoriet.

Anvendelse

Havplanen planlægger alene for Nord Stream 2.

3.2.2. Energi – Kabelkorridorer til vedvarende energi (Ek)

Kabelkorridorer sikrer plads til effektiv ilandføring af store mængder strøm fra kommende havvindmøllerparker.

Lovgrundlag

Kabler til vedvarende energi i de danske havområder reguleres af både danske og internationale regler.

Vedvarende energianlæg på havet kan først etableres efter tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren. Relevante tilladelser udstedes efter lov om fremme af vedvarende energi §§22-29 og lov om elforsyning. Dansk lovgivning implementerer relevante regler fra blandt andet VE-direktivet.

Elforsyningsnet på havet reguleres bl.a. efter lov om Energinet. Etablering af nye transmissionsnet på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone samt væsentlige ændringer i tilsvarende bestående net kan kun ske efter forudgående godkendelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren. Elforsyningsnet på havet og ilandføring af strøm fra vindmøller på havet reguleres herudover af bekendtgørelse om nettilslutning af vindmøller.

Anvendelse

De særlige anvendelseszoner til kabelkorridorer omfatter udlæg til kabelføring mellem udvalgte områder til havvind og kysten.

Formålet med udlægningen af korridorerne er at sikre, at der kan ske ilandføring af kabler fra de anlæg til vedvarende energi, hvor der er et konkret projekt under behandling i Energistyrelsen.

Udlægningen af kabelkorridorer er ikke til hinder for, at der også etableres kabler uden for de udlagte områder. Såfremt de pågældende områder, hvor der ønskes udlagt kabler, er udlagt til andre formål, kan der kun godkendes udlægning af kabler i området, såfremt dette er foreneligt med formålet med udlægningen af området til det andet formål. Hvis der ønskes udlagt kabler i zoner, som er udlagt til udviklingszoner eller zoner til andre formål, skal godkendelsen af kabelud-

lægningen ske i samråd med de ministre, der er ansvarlige for de pågældende formål.

3.2.3. Indflyvningsplaner for luftfart (Ii) og respektafstande for luftfart (Ir)

De særlige anvendelseszoner til luftfart omfatter indflyvningsplaner for luftfart (Ii) og respektafstande for luftfart (Ir).

Baggrund

Offentlige flyvepladser, herunder lufthavne, er med til at binde de enkelte landsdele sammen samt binde Danmark sammen med resten af verden. Lufthavnene har en enorm samfundsøkonomisk betydning for Danmark, og derfor er det afgørende, at der ikke op sættes hindringer omkring lufthavne, der kan risikere at påvirke flysikkerheden, regulariteten eller kapaciteten i luftfartstrafikken i dag eller i fremtiden.

Indflyvningsplaner er med til at sikre luftfartens sikkerhed. For at beskytte luftfartøjer på land og i luften er der tilvejebragt hindringsbegrænsende flader omkring flyvepladsen med det formål at skabe hindringsfrihed for luftfartøjers manøvrering i forbindelse med start og landing. Indflyvningsplanens område betegnes som det område ved en flyveplads, der er beliggende inden for de hindringsbegrænsende fladers projektion på land og hav.

Ud over indflyvningsplaner, er der defineret nogle respektafstande for henholdsvis byggeri og anlæg (1-3 km) og vindmøller (15 km) i forhold til offentlige flyvepladser og luftfartsanlæg i internationale vejledninger.

Lovgrundlag

Det følger af luftfartslovens § 63, stk. 1, at transportministeren skal godkende indflyvningsplaner for offentlige flyvepladser både på land og hav.

De hindringsbegrænsende flader i indflyvningsplanen skal være sikret i henhold til luftfartslovens §§ 62-65. I henhold til luftfartslovens § 63, stk. 2, angiver planen det område uden for landingsarealet, inden for hvilket det skønnes nødvendigt at fastsætte højdebegrænsninger med hensyn til luftfartshindringer, herunder bebyggelse, beplantning, master, ledninger og vindmøller. I sø- og isflyvehavne kan planen også omfatte

selve havneområdet. Inden for landingsarealet er der på visse arealer fastlagt de højdebegrænsninger, som kræves for luftfartøjernes sikre start og landing ved ud- og indflyvning over det pågældende areal, jf. luftfartslovens § 63, stk. 3.

Reglerne for håndtering af luftfartshindringer af bestemte højder på land inden for indflyvningsplaner følger af luftfartslovens §§ 64 og 65. Reglerne for håndtering af luftfartshindringer på land uden for indflyvningsplaner følger af lovens §§ 67 og 67 a. Servitutter vedrørende højdebegrænsninger og andre deklarationer herom tinglyses som udgangspunkt på de pågældende matrikler.

For så vidt angår havområdet inden for indflyvningsplanerne, kan servitutter vedrørende højdebegrænsninger og andre deklarationer ikke tinglyses på søterritoriet, da tinglysning kræver matrikelnumre. I medfør af statens højhedsret over søterritoriet kan der ikke opstilles luftfartshindringer på søterritoriet uden tilladelse fra relevante statslige myndigheder. Hvis en myndighed vil opstille noget på søterritoriet inden for en indflyvningsplan vil berørte myndigheder, herunder Trafikstyrelsen, blive hørt herom. Trafikstyrelsen vil i den forbindelse håndhæve indflyvningsplanen, hvis opstillingen vil indebære en luftfartshindring.

Luftfartshindringer og lysafmærkninger heraf er endvidere reguleret i BL 3-10 Bestemmelser om luftfartshindringer og BL 3-11 Bestemmelser om luftfartsafmærkninger af vindmøller. Disse regler finder anvendelse på både land og hav.

Generelt må gennembrydning af indflyvningsplanen ikke finde sted. Det er dog muligt i både national og EU-ret at dispensere fra visse hindringsbegrænsende flader, såfremt der foreligger aeronautiske studier og risikovurderinger, der godtgør, at opstilling af luftfartshindringer inden for de pågældende hindringsbegrænsende flader ikke frembyder fare for luftfartssikkerheden. Trafikstyrelsen foretager en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Ud over de lovgivningsmæssige rammer er der defineret nogle respektafstande for henholdsvis byggeri og anlæg (1-3 km) og vindmøller (15 km) i forhold til of-

fentlige flyvepladser og luftfartsanlæg i internationale vejledninger. Internationale vejledninger har ingen ophæng i national ret, hvorfor de angivne respektafstande anvendes vejledende i forbindelse med håndhævelse af lovgivningen vedrørende luftfartshindringer i og uden for indflyvningsplaner, jf. luftfartslovens §§ 65 og 67 a, BL 3-10, BL 3-11 og flyvepladsforordningen.

Med de vejledende respektafstande er der hermed skabt en skærpet opmærksomhed vedrørende luftfartens sikkerhed, og disse afstande anvendes som et planværktøj.

Af bekendtgørelse nr. 135 af 4. marts 2005 om forbud mod sejlads, ankring og fiskeri m.v. i visse områder i danske farvande, fremgår nogle nærmere definerede områder, hvor der er forbud mod sejlads, ankring og fiskeri m.v. Nogle af disse områder er udpeget af hensyn til luftfarten, herunder § 15, der forbyder sejlads med skibe højere end 6 meter i nærheden af Sønderborg Lufthavn, og § 19, der forbyder ophold og fiskeri i nærmere definerede områder omkring Københavns Lufthavn.

Anvendelse

Alene de nuværende indflyvningsplaner og respektafstande for luftfart, hvis benyttelse til flyvning står åben for offentligheden (offentlige flyvepladser), indgår i havplanen.

3.2.5. Kompensationsafgravninger ved Storebæltsbroen (Ik)

Storebæltsbroen er med til at binde Danmarks enkelte landsdele sammen, hvilket bl.a. skaber vækst for erhvervslivet og bidrager væsentligt til samfundsøkonomien.

Baggrund

Kompensationsafgravninger ved Storebæltsbroen er med til at sikre, at Storebæltsbroen ikke har en negativ indvirkning på vandmiljøet i Østersøen på grund af ændringer af de hydrografiske forhold i Østersøen.

Der blev i forbindelse med anlæggets etablering gennemført kompensationsafgravninger. Indtil videre er

der alene foretaget disse kompensationsafgravninger ved Storebæltsbroen.

Lovgrundlag

I § 5 i lov om anlæg af fast forbindelse over Storebælt fremgår, at anlæggets to etaper udføres hver for sig således, at der efter færdiggørelsen af hensyn til vandmiljøet i Østersøen sikres en uændret vandgennemstrømning i Storebælt.

Dette indebærer bl.a. at Østersøens hydrografiske forhold skal forblive uforandret ved etableringen af Storebæltsbroen. Det samme er tilfældet i hele forbindelsens levetid.

Anvendelse

De områder, hvor der tidligere er gennemført kompensationsafgravninger ved Storebæltsforbindelsen, indgår i havplanen. Dette er for at sikre, at der ikke anlægges forhindringer for eventuelle fremtidige kompensationsafgravninger, som skal sikre, at Østersøens hydrografiske forhold forbliver uforandret i hele Storebæltsforbindelsens levetid.

3.2.6 Landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning – Holmene og Lynetteholm (L)

Større landindvindingsprojekter Lynetteholm og Projekt Holmene ved Avedøre Holme kan have stor samfundsmæssig betydning. Ved at udlægge arealer til disse formål i havplanen kan området friholdes fra anden anvendelse, der ville begrænse realiseringen af projektet.

Lovgrundlag

Større landindvindingsprojekter vil normalt blive vedtaget i enkeltheder af Folketinget ved en anlægslov, hvorved projektet opnår den fornødne miljøtilladelse forud for gennemførelse af projektet. Anlægsloven er dermed den samlede bemyndigelse til at gennemføre det pågældende projekt.

Hvis projektet ikke gennemføres ved anlægslov, vil det være op til Kystdirektoratet at vurdere, om der kan meddeles tilladelse efter kystbeskyttelsesloven. Dette ændres ikke ved eventuel planlægning i havplanen.

Det er i øvrigt ikke hensigten, at der i havplanen skal planlægges generelt for udvidelse af bestående erhvervshavne, der f.eks. sker ved opfyldning på søterritoriet inden for en erhvervshavns dækkende værker.

Anvendelse

I havplanen planlægges der alene for landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning. Der er udlagt to arealer til henholdsvis Projekt Holmene ved Avedøre Holme og Lynetteholm i Københavns Havn. Ifølge havplanloven kan der planlægges for yderligere projekter af væsentlig samfundsmæssig betydning, der forudsætter inddæmning eller opfyldning på søterritoriet, men dette vil kræve en ændring af havplanen.

Der kræves ikke en ændring af havplanen i forbindelse med havneudvidelser og andre landindvindingsprojekter, såfremt dette ikke strider imod havplanens øvrige arealudlæg.

3.2.7 Sejladskorridorer (S)

Danmark er internationalt forpligtet til at sikre fri sejlads i de danske havområder. Der er i havplanen udlagt zoner til sejladskorridorer i eksisterende skibsruter og i de væsentligste skibstrafikstrømme med henblik på at sikre, at skibsfarten fortsat kan sejle, hvor vanddybderne tillader sejlads med store skibe, samt at der kan sejles den mest direkte vej gennem de danske farvande. Dimensioneringen og udformningen af sejladskorridorerne skal sikre, at der tages de fornødne hensyn til sejladssikkerheden, så risikoen for ulykker med konsekvenser for mennesker, miljø, skib og last kan minimeres.

Sejladskorridorerne ved grænserne afstemmes løbende med Danmarks nabolande i takt med udbygning af anlæg til fx vedvarende energi på tværs af landegrænser. Dette skal sikre en sammenhængende fri sejlads på tværs af landegrænser, og herunder blandt andet medvirke til, at den internationale skibstrafik kan benytte de mest direkte ruter med henblik på at anvende mindst mulig brændstof og dermed undgå unødige drivhusgasudledning.

Endelig er der udlagt sejladskorridorer til færgeruterne til og fra de danske landsdele og mellem de beboede

danske øer og havne samt til nabolande, hvilket bidrager til at styrke sammenhængskraften i hele Danmark samt forbindelsen til nabolande.

Baggrund

Det følger af dansk og international ret, at der kan sejles overalt, medmindre der er fastsat særlige sejladsforbud. Sejladssikkerheden i danske farvande er reguleret i lovbekendtgørelse af lov om sikkerhed til søs, nr. 221 af 11. februar 2022 (søsikkerhedsloven) med tilhørende bekendtgørelser. Disse bestemmelser kan kaldes søens færdselsregler og regulerer en række forskellige forhold af betydning for sejladssikkerheden, opretholdelsen af orden og sikrer, at den frie sejlads ikke hindres.

Lovgrundlag

Skibstrafikken i de danske havområder reguleres af en lang række internationale og danske regler.

Der kan til sikring af sejladsen, overholdelse af orden og forebyggelse af fare samt til forebyggelse af, at der lægges den frie sejlads hindringer i vejen, fastsættes regler, træffes foranstaltninger og meddeles generelle og konkrete forbud eller påbud efter § 6 i lov om sikkerhed til søs.

Den internationale skibstrafik til og fra Østersøen gennem de danske stræder (Lillebælt, Storebælt og Østersøen) er reguleret af FN's Havretskonventions bestemmelser om retten til uskadelig passage. De mere specifikke reguleringer, såsom skibsruter, dybvandsruter og trafiksepareringssystemer, reguleres ligeledes internationalt af FN's søfartsorganisation (IMO).

En for skibstrafikken meget vigtig del af farvandsområderne udgøres af "de danske stræder", dvs. Storebælt, Lillebælt og den danske del af Øresund. Disse er i retlig henseende underlagt det historiske stræderegime, som hovedsagelig bygger på København-Traktaten af 1857. Stræderne er at betragte som territorialfarvand, underlagt udenlandske skibes ret til uskadelig passage, som ikke kan suspenderes.

I det indre territorialfarvand udøver Danmark fuld national suverænitet også i forhold til skibsfarten. Det ydre territorialfarvand anses også for at være en del af

Danmarks territorium og dermed under dansk suverænitet. Suverænitetssudøvelsen begrænses dog af alle andre staters ret til fri og uskadelig passage, herunder gennem de danske stræder.

I den økonomiske zone (EEZ – ud til 200 sømil fra basislinjen) har kyststaten eksklusive rettigheder til levende og ikke-levende ressourcer i havet samt undergrunden (kontinentalsoklen). Kunstige øer, installationer, anlæg og sikkerhedszonerne rundt om disse må ikke etableres på EEZ'en, hvor de kan virke forstyrrende på brugen af anerkendte sejlruiter af væsentlig betydning for international sejlads.

Anvendelse

Der indføres ingen nye hindringer for sejlads med udstedelsen af bekendtgørelse om Danmarks havplan. Med mindre andet er fastsat efter anden lovgivning, kan der således fortsat frit sejles på hele det danske havareal. Med havplanen udlægges sejladskorridorer, blandt andet der, hvor der er eksisterende infrastruktur- og transitruiter samt hvor de væsentligste trafikstrømme forefindes.

Formålet med udlægning af areal til sejladskorridorer er at sikre, at der ikke lægges hindringer i vejen for den frie sejlads, eller at denne vanskeliggøres unødigt. Korridorerne er koordineret med Danmarks nabolande med henblik på at sikre den fri sejlads på tværs af landegrænser, og herunder blandt andet medvirke til, at den internationale skibstrafik kan benytte de mest direkte ruter til gavn for miljøet. Dimensioneringen og udformningen af sejladskorridorerne skal sikre, at der tages de fornødne hensyn til sejladssikkerheden, så risikoen for ulykker med konsekvenser for mennesker, miljø, skib og last kan minimeres.

Inden for sejladskorridorerne har sejlads særligt prioriteret, og der kan som udgangspunkt ikke tillades eller planlægges for arealanvendelse eller anlæg, der kan hindre eller væsentligt vanskeliggøre sejladsen. Søfartsstyrelsen bliver i dag hørt som ressortmyndighed efter lov om sikkerhed til søs, inden der meddeles tilladelser til aktiviteter eller faste anlæg efter særlovgivningen, der kan hindre sejladsen. Dette gælder

uanset i hvilken zone disse aktiviteter og det faste anlæg ønskes etableret. Denne praksis videreføres.

3.2.8 Marinarkæologisk kulturarvsdeponering (Mk)

Marinarkæologiske kulturarvsdepoter er arealer til opbevaring og bevaring af kulturhistoriske genstande fra marinarkæologiske undersøgelser af fortidsminder, særligt vrug og vrugdele.

Baggrund

Marinarkæologiske undersøgelser af fortidsminder kan generere større genstande i form af fx vrug og vrugdele, der med fordel kan deponeres på havet i dedikerede kulturarvsdepoter enten midlertidigt eller permanent.

Kulturarvsdepoterne skaber både mulighed for at bevare de kulturhistoriske genstande nedgravet i havbunden, og deponere genstande på havbunden som formidling til fx fritidsdykkere.

Nedgravning vil alene finde sted på havarealer, der grænser sig op til kysten.

Deponering af kulturhistoriske genstande vil ske i overensstemmelse med korteangivelserne (dybderne) i søkortene, således at fridybden ikke reduceres.

Lovgrundlag

I museumsloven findes hjemlen til at beskytte fortidsminder, herunder vrug af skibe, skibsladninger og dele fra sådanne skibsvrug, dog ikke ud over 24 sømil fra de basislinjer, hvorfra bredden af det ydre territorialfarvand måles jf. § 28 stk. 1 til 4.

Anvendelse

Kulturarvsdepoterne sikrer opbevaring af udgravede kulturhistoriske genstande, særligt vrug og større vrugdele, og skaber samtidig mulighed for formidling af kulturarv til fx fritidsdykkere.

Kulturarvsdepoterne sikrer samtidig, at større vrugdele kan placeres i dedikerede områder, så det ikke er en hindring for øvrige interesser på havet.

3.3. Natur- og miljøbeskyttelsesområder (N)

Formålet med beskyttede områder på havet er bevaring og forbedring af natur og biodiversitet. Natur – og miljøbeskyttelsesområder omfatter havstrategiområder, Natura 2000-områder (habitatområder og fuglebeskyttelsesområder), Ramsarområder, fredede områder og natur- og vildtreservater¹⁴. Arealerne dækker eksisterende og forventede naturbeskyttelsesområder med ophæng i naturdirektiverne, havstrategidirektivet, nationale fredninger og natur- og vildtreservater.

Nuværende anvendelse

Natura 2000-områder: Natura 2000-områderne består af fuglebeskyttelsesområder og habitatområder, som sammen med Ramsarområder udgør internationale naturbeskyttelsesområder i Danmark. Natura 2000-områderne er en del af et større europæisk naturnetværk.

Havstrategiområder: Havstrategiområderne supplerer de eksisterende Natura 2000-områder. Havstrategiområder indgår i havstrategiens indsatsprogram, hvor de konkrete restriktioner for områderne er fastlagt. Havstrategiområder skal bidrage til at sikre et økologisk sammenhængende og repræsentativt netværk af beskyttede havområder i Danmark og dermed til opnåelsen af god miljøtilstand i havområderne.

Fredede områder: Fredede områder beskytter bl.a. plante- og dyrebestandene og deres levesteder, samt fortidsminder og kulturspor.

Natur- og vildtreservater: Vildtreservater er områder, hvor vildtet beskyttes mod menneskelig forstyrrelse gennem regulering af færdsel og gennem regulering i udførelse af jagt.

Lovgrundlag

Naturdirektiverne – Natura 2000-områder: Habitatdirektivet (92/43/EF) har til formål at bidrage til at fremme biodiversiteten i medlemslandene ved at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper omfattet af direktivet. Fuglebeskyttel-

sesdirektivet (147/2009/EF) omfatter alle vilde fugle og har til formål at beskytte, opretholde og genskabe biotoper og levesteder for fuglene.

Et hovedelement efter begge direktiver er udpegningen af beskyttede områder med henblik på at beskytte særlige arter eller naturtyper. Områderne udgør tilsammen Natura 2000-områderne, hvor der gælder pligt til at beskytte områderne mod skade, at undgå forringelser og til at iværksætte en aktiv indsats for at understøtte områdernes bidrag til direktivernes formål.

I områderne skal det sikres, at de arter og naturtyper, som det enkelte område er udpeget for, ikke påvirkes negativt, at gunstig bevaringsstatus fastholdes eller opnås, og at der ikke skabes hindringer for at nå direktivets målsætning om gunstig bevaringsstatus. De arter og naturtyper, som et Natura 2000-område udpeges for at beskytte, udgør områdets udpegningsgrundlag.

Flere naturtyper og arter er prioriterede. Prioriteringen medfører et særligt ansvar for beskyttelse i form af yderligere begrænsninger af muligheden for at fravige de regler, der skal sikre beskyttelsen.

Når et område er udpeget som Natura 2000-område, betyder det bl.a., at der ikke må vedtages planer eller iværksættes projekter, der kan skade områdets integritet, medmindre betingelserne for fravigelse er opfyldt. I dansk ret er habitatdirektivets art. 6, stk. 3 og 4, implementeret i habitatbekendtgørelsens §§ 6 og 9 og en række love og bekendtgørelser, der regulerer vedtagelse, godkendelse m.v. af planer og projekter, der kan påvirke det fysiske miljø. Hvis en plan ikke i sig selv kan skade et områdes integritet, kan den godt vedtages uden, at fravigelsesbetingelserne er opfyldt. Begrebet planer eller projekter skal forstås bredt. Det eksisterende krav om, at planer og projekter, der kan påvirke Natura 2000-områder skal væsentligheds- og evt. konsekvensvurderes vil således gælde for eksisterende og kommende Natura 2000-områder – også selvom planen eller projektet ligger i en relevant ud-

¹⁴ Jf. lov om Jagt- og vildtreservater (lbk. 265 af 21/03/2019).

viklingszone. Tilsvarende gælder bilag IV artsbeskyttelsen og beskyttelsen af vilde fugles levesteder, som også sætter begrænsninger uden for Natura 2000-områder også selvom planen eller projektet ligger i en relevant udviklingszone.

Havstrategiområder: Det fremgår af havstrategilovens § 10, stk. 2, at havstrategiens indsatsprogrammer skal omfatte geografiske beskyttelsesforanstaltninger, der bidrager til sammenhængende og repræsentative net af beskyttede havområder, og som i tilstrækkelig grad dækker mangfoldigheden i de enkelte økosystemer.

Offentlige myndigheder er ved udøvelse af deres beføjelser i medfør af lovgivningen bundet af indsatsprogrammet, jf. lovens § 18. Hvis indsatsprogrammet indeholder retningslinjer for beskyttelse af havområder, hvad end det er havbunden eller vandsøjlen i et bestemt område, må offentlige myndigheder således ikke meddele ny tilladelse til eller godkendelse af aktiviteter i strid hermed.

Ved aktiviteter, der kræver en godkendelse eller tilladelse af offentlige myndigheder, kan ovenstående hensyn således ikke tilsidesættes af havplanen.

Fredede områder: Fredninger på havet kan ske efter naturbeskyttelseslovens § 51, stk.1, inden for rammerne af lovens formål (§ 1). Det følger af NBL § 51, stk. 1, at en fredning på havet sker ved udstedelse af en fredningsbekendtgørelse.

Natur- og vildtreservater: Vildtreservater oprettes ved bekendtgørelse med hjemmel i jagt og vildtforvaltningslovens § 33, stk. 1. for at beskytte og ophjælpe landets vildtbestande og sikre raste- og fødesøgningsområder for trækkende fugle.

En myndighed, der ønsker at udnytte et arealudlæg i havplanen skal sikre, at udnyttelsen ikke er i strid med naturformål. Desuden gælder de generelle regler om natur og miljøbeskyttelse, jf. afsnit 3.5.

Fremtidig anvendelse

De eksisterende naturbeskyttelsesområder fremgår af havplanen. Naturværdierne i disse områder er beskyttet iht. udpegningen. Fortsat implementering af havstrategidirektivet, ny viden eller nye politiske ønsker kan fremover begrunde yderligere udpegninger af områder til naturbeskyttelse.

Det er forudsat i lovbemærkningerne til havplanloven, at eksisterende naturbeskyttelsesområder ikke kan tilsidesættes, hvis der ønskes fremtidige aktiviteter inden for en anden sektor. Det gælder også fremtidige Natura 2000-områder. Den eksisterende miljø- og naturlovgivning skal overholdes over alt – og dermed også i udviklingszoner og andre zoner uden særlige naturformål.

Der kan være natur- og miljøbeskyttelseshensyn, som udelukker en udvikling af sektoren inden for det pågældende område eller delområde. En myndighed, der ønsker at udnytte et arealudlæg i havplanen, skal bl.a. sikre, at udnyttelsen ikke er i strid med natur- og miljølovgivningen, jf. afsnit 3.5. En eventuel tilladelse til aktiviteter i fx udviklingszoner og generel anvendelseszoner vil altid bero på en konkret vurdering af det enkelte projekt.

3.4. Generel anvendelseszone (G)

Den generelle anvendelseszone omfatter alle de områder i havplanen, der ikke er udlagt til andre formål. Der er især udlagt mange arealer til generel anvendelse i de kystnære områder for på den måde at friholde områderne fra arealudlæg til nye, større anlæg, som i væsentlig omfang vil kunne forhindre eller vanskeliggøre fx sejlads, fiskeri, turisme eller rekreativ anvendelse af havet. Den generelle anvendelseszone skaber derved gode muligheder for aktiviteter og anlæg, der ikke planlægges for med havplanen.

Bemærk at de nævnte aktiviteter ikke fremgår med selvstændige arealudlæg i havplanen, og at de også i vidt omfang vil kunne foregå i andre zoner.

3.4.1. Anlæg og aktiviteter omfattet af kystbeskyttelseslovens §3, §16a og §16b.

Kystbeskyttelsesloven regulerer kystbeskyttelse og terrænændringer, anlæg og andre aktiviteter på søterritoriet samt bypass og nyttiggørelse til projekter jf. lovens §§ 3 og 16 a.

Baggrund

Anlæg og aktiviteter omfattet af kystbeskyttelseslovens § 16a dækker over en bred vifte af anlæg og aktiviteter, der omfatter alt fra udlægning af stenrev, etablering og udvidelse af lystbådehavne, uddybning til etablering af fortøjningspæle. De fleste anlæg og aktiviteter er beliggende i kystnærhedszonen. Anlæg-gene og aktiviteterne er meget forskellige, hvad angår formål, omfang og miljømæssige påvirkninger.

Der er ikke udarbejdet specifikke sektorielle planer for de enkelte typer af anlæg og aktiviteter, ligesom der er stor forskel på graden af organisering af de forskellige ansøgere. Ofte ansøges anlæg efter § 16a af privatpersoner, kommuner eller mindre foreninger.

Kystbeskyttelseslovens § 16 b giver også mulighed for at materiale fra uddybning og oprensning af sejlrender samt ophobet materiale som følge af et fast anlæg enten kan bypasses og dermed kan forblive i kystprofilen eller nyttiggøres et andet sted, eksempelvis som kystbeskyttelse.

Formålet med kystbeskyttelse (§ 1) er at beskytte mennesker og ejendom ved at reducere risikoen for oversvømmelser eller kystnedbrydning fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet.

Lovgrundlag

Kystdirektoratet giver efter kystbeskyttelseslovens § 16 a, tilladelse til anbringelse af faste eller forankrede indretninger eller genstande på søterritoriet, som ikke er reguleret af anden myndigheds lovgivning. Desuden giver Kystdirektoratet tilladelse til statslig kystbeskyttelse efter lovens § 3, stk. 5 og bypass efter lovens § 16 b. Kommunerne giver tilladelse til ikke-statslig kystbeskyttelse efter lovens § 3, stk. 2.

Kystdirektoratet har traditionelt givet tilladelse til anlæg og aktiviteter efter kystbeskyttelsesloven uden

tidsbegrænsning. I de senere år er flere tilladelser dog givet for en begrænset årrække.

Ved vurderingen af, om der kan meddeles tilladelse til anlæg og aktiviteter efter kystbeskyttelseslovens § 16 a, lægges bl.a. vægt på formålet, placering, erhvervsfiskeri, sejlads, natur- og miljø samt den øvrige benyttelse af det givne område.

Mulighed for bypass og nyttiggørelse jf. § 16 b forudsætter at materialet er uforurennet. Ved vurdering af en ansøgning tages der udgangspunkt i hierakiet: bypass, nyttiggørelse og klapping.

Hvorvidt der kan meddeles tilladelse til et kystbeskyttelsesprojekt, sker efter en efter afvejning af hensynene i kystbeskyttelseslovens formålsbestemmelse (§, 1 stk. 1).

Anvendelse

Anlæg og aktiviteter omfattet af kystbeskyttelseslovens § 16a er ikke omfattet af havplanen eller krav om plantillæg og vil således kunne placeres over alt som hidtil, så længe de ikke er i strid med arealudlæg i havplanen.

Tilsvarende gælder for kystbeskyttelse efter lovens § 3 og bypass og nyttiggørelse efter lovens § 16b.

Anlæg og aktiviteter omfattet af kystbeskyttelseslovens § 16 a indgår i havplanen som et servicelag og vil løbende blive ajourført. Allerede etablerede anlæg og aktiviteter berøres ikke af havplanen.

Anlæg og aktiviteter omfattet af kystbeskyttelseslovens §§ 3, 16 a og 16 b kan derfor i udgangspunktet placeres på søterritoriet som hidtil inden for den generelle anvendelseszone, og i andre zoner, hvis det ikke er i strid med formålet med disse zoner.

3.5. Turisme og rekreative aktiviteter

Turisme og rekreative aktiviteter er vigtige for Danmark og er både med til at skabe vækst og arbejdspladser i hele landet. Dette gælder ikke mindst i de kystnære områder, hvor turister ynder at opleve den danske natur, og hvor grønne oplevelsesmuligheder bidrager

til at gøre Danmark til en bæredygtig turistdestination. Derudover kan deltagelse i rekreative aktiviteter fremme danskernes fysiske og mentale helbred.

Den frie sejlads er af stor værdi for havets rekreative brugere. Havplanen tillader en vid sejladsfrihed på det danske hav. Denne sejladsfrihed er også gældende i og omkring områder med havvindmølle-installationer, hvor det er tilladt at sejle helt tæt på de store konstruktioner - til glæde for de der måtte ønske at opleve de store havvindmøller på nært hold.

Lovgrundlag

Visse fredninger, militære områder mv. kan begrænse offentlighedens adgang til udvalgte havområder.

Anvendelse

Havet kan fortsat anvendes til turisme og rekreative aktiviteter. Det gælder både i den generelle anvendelseszone og uden for denne, med mindre andet er angivet i anden lovgivning. Der kan fx være begrænsninger i natur- og miljøbeskyttelseszoner.

3.6. Fiskeri

Fiskeri kan som udgangspunkt foregå overalt i de danske farvande, hvor der ikke er særlige restriktioner, der begrænser fiskeriet. Det kan der fx være i natur- og miljøbeskyttelseszoner. Fiskeri er ofte en dynamisk aktivitet, som løbende kan flytte sig alt efter, hvor fiskebestandene befinder sig, og hvor fiskerne bedst kan fange de arter og størrelser, der passer til de tilgængelige fiskekvoter. De geografiske områder med restriktioner for fiskeriet er i mange tilfælde mere detaljerede end havplanens øvrige arealudlæg.

Relevant lovgivning

Ifølge havplanloven (bekendtgørelse nr. 400 af 6. april 2020 af lov om maritim fysisk planlægning) skal Danmarks havplan bidrage til en bæredygtig udvikling af

fiskeri. Havplanen sigter kun på at medtage kommercielt fiskeri.

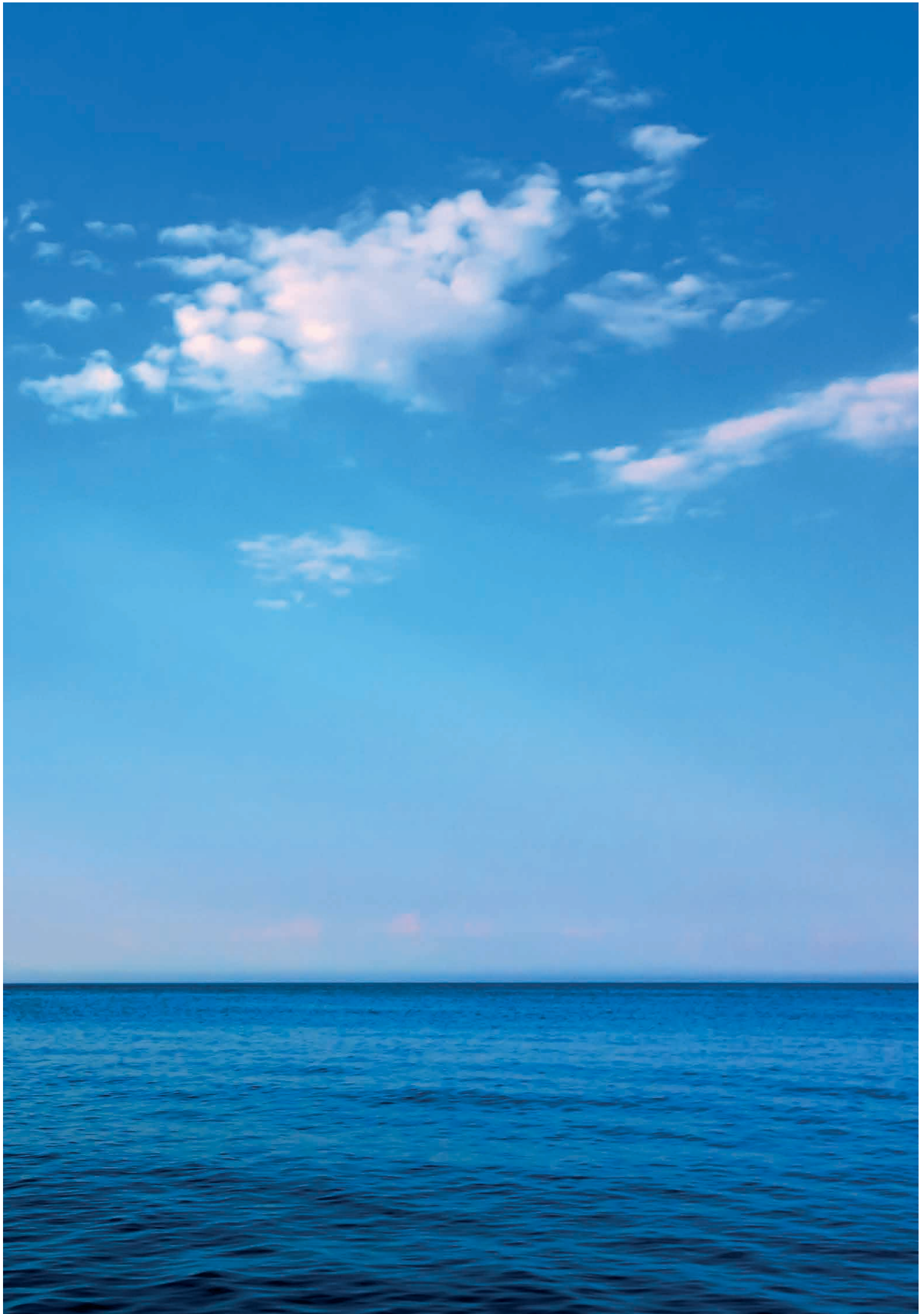
Fiskeri i EU's farvande, herunder også det danske, reguleres i høj grad af EU's fælles fiskeripolitik. I det omfang Danmark ønsker at begrænse fiskeriet til bestemte dele af Danmarks eksklusive økonomiske zone, skal dette ske inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik, hvor der er faste procedurer for beskyttelse af områder.

Danmark har initiativretten og pligten til at beskytte det danske havmiljø med den nødvendige fiskeriregulering. EU-medlemslande, der berøres af restriktioner skal som udgangspunkt tilslutte sig reguleringen, ligesom der stilles krav om, at beskyttelsen er begrundet i bagvedliggende beskyttelseshensyn og et klart videnskabeligt rationale.

I medfør af fiskeriloven må foranstaltninger eller indgreb, der kan forårsage ulemper eller hindre fiskeriet i saltvandsområder, gør bundforholdene uegnede til fiskeri eller i øvrigt påvirker fauna og flora på fiskeriområde kun foretages efter tilladelse. Hvis foranstaltningerne ikke kræver tilladelse fra anden myndighed i medfør af lovgivningen, må foranstaltningerne kun foretages efter tilladelse fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri. Det fremgår desuden af fiskeriloven, at der i forbindelse med tilladelsesudstedelsen skal tages højde for, at der kan være behov for at tage stilling til erstatning til de fiskere, der berøres af foranstaltninger eller indgreb.

Anvendelse

Da fiskeri ikke begrænses i havplanen, har fiskerne mulighed for at fiske overalt, hvor regulering ikke begrænser dette. Restriktioner eller lignende fremgår ikke af havplanen.

4. BESKRIVELSER AF ANDRE RELEVANTE AKTIVITETER

Ud over de i bekendtgørelsen angivne zoner, er der i tilknytning til havplanen vist en række servicelag, der bl.a. illustrerer andre aktiviteter og anvendelser, end dem der planlægges for. Alle disse oplysninger, der ikke er en del af havplanen, er medtaget som servicelag og vil løbende blive ajourført. Servicelagene er dog ikke fyldestgørende for alle aktiviteter på havet.

I servicelagene er det også muligt at se de områder, der er omfattet af de angivne natur- og miljøbeskyttelsesområder i havplanen. Der findes således servicelag for havstrategiområder, Natura 2000-områder (habitatområder og fuglebeskyttelsesområder), Ramsarområder, natur- og vildtreservater og områder som er fredede. Det bemærkes hertil, at udpegning af natur- og miljøbeskyttelsesområder og deres juridisk bindende afgrænsning følger af natur- og miljøbeskyttelseslovgivningen og ikke af havplanen.

Forsvarsaktiviteter er undtaget fra havplanen, der således ikke indvirker på udmøntningen af nuværende og fremtidige aftaler om forsvarsområdet, herunder træning og øvelser med nye kapaciteter. Forsvarets fare- og øvelsesområder vises som servicelag i havplanen. Der skal findes et nyt missilskydningsområde i Nord-søen som erstatning for det nuværende Falcon-område. Området skal opfylde Forsvarets operative behov og baseres på en militærfaglig vurdering og under hensyntagen til den igangsatte havvindscreening, samt områder udlagt til gas- og olieproduktion og CCS.

For yderligere informationer om forhold til søs henvises til Det Marine Danmarkskort på msdi.dk og plandata.dk for relationen til land. Her kan man bl.a. tilgå data om overvågning af havmiljøet.

Bilag 1 – Liste over zonetyper og datasæt der indgår i havplanen

Tabel 1: Liste over datasæt der indgår i havplanen.

Formål	Forkortelse	Datasæt
Akvakultur (havbrug)	Ah	Ansøgninger til havbrug
Akvakultur (havbrug)	Ah	Eksisterende havbrug
Akvakultur (kulturbanker)	Ak	Tilladelser til kulturbanker
Akvakultur (kulturbanker)	Ak	Potentielle arealer til kulturbanker
Akvakultur (opdræt i vandsøjle)	Ao	Opdrætstilladelser
Akvakultur (opdræt i vandsøjle)	Ao	Potentielle arealer til opdræt i vandsøjlen
Energi (kabelkorridorer til vedvarende energi)	Ek	Kabelkorridorer til konkrete projekter
Energi (efterforskning og indvinding af olie og gas)	Eo	Offshoreanlæg (platforme)
Energi (efterforskning og indvinding af olie og gas)	Eo	Eneretstilladelser
Energi (CO ₂ -lagring)	Ec	Udviklingsområder til CO ₂ -lagring
Energi (rørledninger)	Er	Nord Stream 2
Energi (vedvarende energi)	Ev	Havvindmølleparker
Energi (vedvarende energi)	Ev	Udviklingsområder til CO ₂ -lagring
Energi (vedvarende energi)	Ev	Screeningsområde
Energi (vedvarende energi og energiøer)	Ei	Energiø
Generel anvendelseszone	G	Generel anvendelseszone
Transportinfrastruktur (broer/tunneller)	Ib	Fremtidige bro/tunnel forbindelser
Respektafstande for luftfart	Ir	Respektafstande til luftfart
Indflyvningsplaner for luftfart	Ii	Indflyvningsplaner
Kompensationsafgravninger	Ik	Kompensationsafgravninger

Formål	Forkortelse	Datasæt
Landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning	L	Område for Holmene og Lynetteholm
Marinarkæologisk kulturarvsdeponering	Mk	Områder til marinarkæologisk kulturarvsdeponering
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Natur- og vildtreservater
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Natura 2000 habitatområder
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Natura 2000 fuglebeskyttelsesområder
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Ramsar-områder
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Fredede områder
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Havstrategiområder
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Forslag til nye beskyttede havstrategiområder
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Forslag til fuglebeskyttelsesområder
Råstofindvinding	R	Auktionstilladelser
Råstofindvinding	R	Bygherretilladelser
Råstofindvinding	R	Efterforskningsområder
Råstofindvinding	R	Fællesområder
Råstofindvinding	R	Potentielle fællesområder
Råstofindvinding	R	Reservationsområder
Råstofindvinding	R	Zoner omkring fællesområder
Råstofindvinding	R	Potentielle udviklingsområder (januar 2020)
Sejladskorridorer	S	Ankerpladser indtegnet i søkort
Sejladskorridorer	S	Infrastrukturruter
Sejladskorridorer	S	Transitruter

